

Integraal Beheerplan Openbare Ruimte 2022-2025

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1 Aanleiding.....	4
1.2 Doelstelling.....	4
1.3 Looptijd.....	4
1.4 Afbakening.....	4
1.5 Documentenstructuur	5
1.6 Leeswijzer	5
2. Beleidskader	6
2.1 Algemeen.....	6
2.2 Kapitaalgericht beheer	7
2.3 Maatschappelijk gericht beheer.....	8
3. Basisbegrippen	9
3.1 Dagelijks onderhoud.....	9
3.2 Groot onderhoud.....	10
3.3 Vervanging.....	10
4. Huidige situatie.....	12
4.1 Areaalgegevens	12
4.2 Resultaten inspectierondes.....	13
4.3 Meldingen en klachten.....	13
4.4 Beheer en onderhoud bij IP-vervangingsprojecten	14
4.5 Beschikbare budgetten.....	15
5. Visie op integraal beheer.....	16
5.1 De drie pijlers van (sociaal) integraal beheer.....	16
5.2 Kapitaalgericht beheer en maatschappelijk gericht beheer	17
5.3 Hoe geven we vorm aan de visie?	18
6. Kapitaalgericht beheer	20
6.1 Verharding.....	20
6.2. Verkeersvoorzieningen.....	23
6.3 Civiele kunstwerken	25

6.4 Openbare verlichting.....	27
6.5 Water en oevervoorzieningen.....	29
6.6 Brandkranen en brandputten.....	31
6.7 Havens	33
 7. Maatschappelijk gericht beheer.....	 35
7.1 Groen.....	35
7.2 Spelen	38
7.3 Straatmeubilair	40
7.4 (Straat)reiniging.....	42
7.5 Gedenktekens en kunst in de openbare ruimte.....	44
7.6 Kinderboerderij de Kiboe-hoeve	46
 8. Financiën	 48
8.1 Benodigd budget	48

1. Inleiding

Zwijndrecht kiest voor een integrale benadering als het gaat om de inrichting en het beheer van de openbare ruimte. Deze integrale benadering houdt in dat er zowel binnen het fysieke domein wordt gekeken naar de verschillende onderdelen van de openbare ruimte zoals verharding, verlichting, groen en water als dat er een koppeling wordt gelegd met het sociale domein. De opgaven waar de gemeente voor staat zoals duurzaamheid (klimaatadaptatie, energietransitie en circulariteit), mobiliteit en gezondheid zijn groot en complex. Samenwerking tussen de verschillende disciplines en domeinen is daarom essentieel.

1.1 Aanleiding

De aanleiding voor het opstellen van het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte (IBOR) 2022-2025 is het verlopen van het bestaande IBOR (2018-2021). Volgens het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is iedere gemeente verplicht om in zijn begroting een paragraaf onderhoud kapitaalgoederen op te nemen. Ter uitvoering hiervan wordt elke vier jaar een nieuw beheerplan opgesteld.

1.2 Doelstelling

Het doel van het IBOR is om de kapitaalgoederen in beeld te brengen en binnen de daarvoor bestaande beleidskaders zorg te dragen voor de instandhouding. Het weergeven van de benodigde kosten voor het beheren en onderhouden van de openbare ruimte op de vastgestelde kwaliteitsniveaus maken hier onderdeel van uit. Op deze manier wordt voorkomen dat kapitaalvernietiging plaatsvindt en is het mogelijk om de kapitaalgoederen zo lang mogelijk een bijdrage te laten leveren aan hetgeen waarvoor ze zijn aangebracht of vervaardigd. Het IBOR 2022-2025 borduurt voort op het IBOR 2018-2021 en draagt er zorg voor dat de basis op orde is.

1.3 Looptijd

De looptijd van het nieuwe IBOR is opnieuw vier jaar. In 2025 wordt het IBOR weer geactualiseerd en aan de gemeenteraad er vaststelling aangeboden.

1.4 Afbakening

Zwijndrecht kiest ervoor om voor een aantal specifieke onderwerpen aparte beheerplannen op te stellen. Het gaat om de beheerplannen voor buitensportaccommodaties, vastgoed en begraafplaatsen. Dit zijn op zichzelfstaande kapitaalgoederen waarvoor op dit moment (nog) niet de meerwaarde wordt gezien om deze op te nemen in het integraal beheerplan. Verder wordt voor de riolering het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) opgesteld. Ook de gladheidsbestrijding maakt geen onderdeel uit van het IBOR.

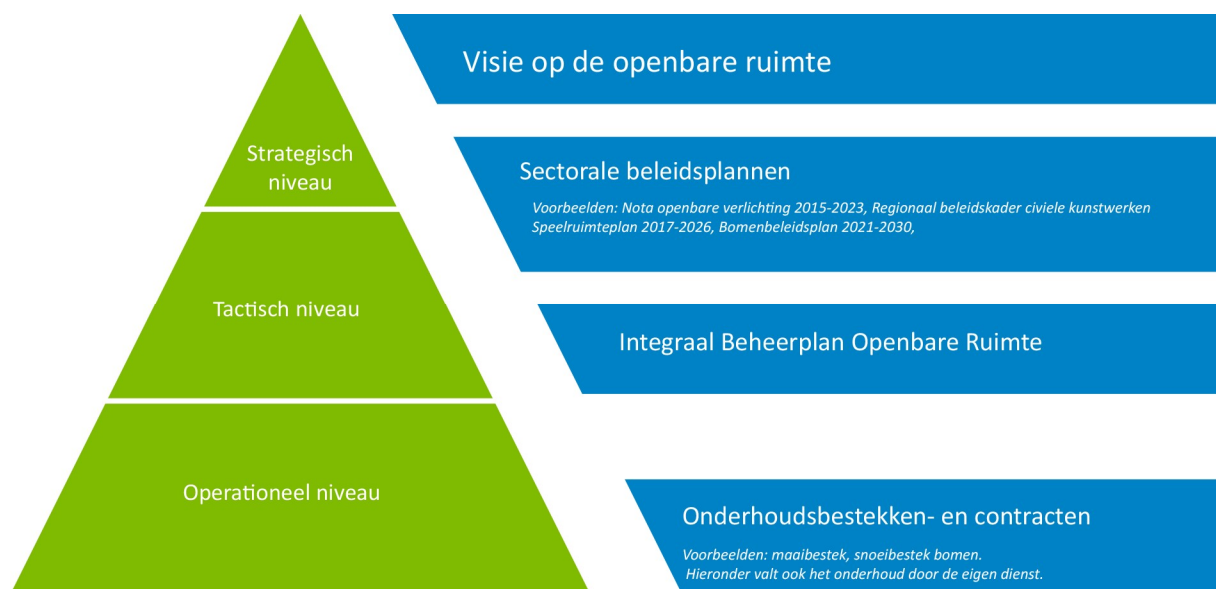
Het IBOR focust zich voornamelijk op het dagelijks onderhoud en in een enkel geval op groot onderhoud. Investerings die moeten plaatsvinden in de openbare ruimte worden in een apart investeringsprogramma opgenomen en worden geactiveerd en afgeschreven.

In het IBOR zijn de na te streven kwaliteitsniveaus in de openbare ruimte niet heroverwogen. Op dit moment wordt namelijk gewerkt aan een integrale visie op de openbare ruimte. In deze visie worden aanvullende ambities opgenomen voor de inrichting en het onderhoud van de openbare ruimte en

worden de na te streven kwaliteitsniveaus heroverwogen. Dit kan betekenen dat op een aantal plekken, bijvoorbeeld centrumlocaties, een hogere kwaliteit nagestreefd wordt.

1.5 Documentenstructuur

Figuur 1 geeft de relatie tussen verschillende documenten aan en geeft weer op welk niveau het document stuurt op het onderhoud van de openbare ruimte. Hierbij worden drie niveaus onderscheiden: strategisch, tactisch en operationeel. Op strategisch niveau wordt nagedacht over de lange termijn (10 jaar en langer) en vindt integrale sturing plaats op doelstellingen in de gehele openbare ruimte. Op dit moment wordt gewerkt aan een visie op de openbare ruimte waarin deze strategische doelstellingen zijn opgenomen. Op het snijvlak van strategisch en tactisch niveau bevinden zich de verschillende sectorale beleidsplannen. Afhankelijk van het doel waarvoor deze zijn opgesteld wordt er gekeken naar de middellange tot lange termijn (4 tot 10 jaar). De beleidsplannen geven de kaders weer voor de onderwerpen waarvoor ze zijn opgesteld (openbaar groen, verlichting, civiele kunstwerken etc.). Het IBOR is een plan op tactisch niveau waarin beschreven is welke kapitaalgoederen Zwijndrecht bezit en hoe zij deze onderhoudt. Het uiteindelijke beheer en onderhoud vindt plaats op operationeel niveau (korte termijn) en wordt deels door de eigen dienst en deels door aannemers middels onderhoudsbestekken- en contracten uitgevoerd.

Figuur 1. Documentenstructuur beheer openbare ruimte.

1.6 Leeswijzer

Het IBOR is opgebouwd uit acht hoofdstukken. Na dit inleidende hoofdstuk beschrijft hoofdstuk 2 de beleidskaders waarbinnen het IBOR is opgesteld. Vervolgens zet hoofdstuk 3 de begrippen dagelijks onderhoud, groot onderhoud en vervanging uiteen. Hoofdstuk 4 geeft een beeld van de huidige situatie, waaronder het te beheren areaal en de beschikbare budgetten. Daarna geeft hoofdstuk 5 de visie weer op het integraal beheer van de openbare ruimte. In hoofdstuk 6 en 7 komen de verschillende onderdelen van de openbare ruimte aan bod. In hoofdstuk 6 gaat het over kapitaalgericht beheer, oftewel: verharding, verkeersvoorzieningen, civiele kunstwerken, openbare verlichting, water/oevervoorzieningen, brandkranen/brandputten en havens. In hoofdstuk 7 komt het maatschappelijk gericht beheer aan de orde: groen, spelen, straatmeubilair, (straat)reiniging, gedenktekens/kunst in de openbare ruimte en Kinderboerderij de Kiboe-hoeve. Tot slot geeft hoofdstuk 8 de financiële consequenties weer.

2. Beleidskader

Er zijn binnen de gemeente Zwijndrecht de afgelopen jaren verschillende beleidsplannen ontwikkeld die tezamen een kader vormen voor het IBOR. Het gaat te ver om al deze plannen hier uitvoerig te beschrijven. Daarom beperkt dit hoofdstuk zich tot de belangrijkste beleidsplannen en wordt kort de relatie met het IBOR geduïd.

2.1 Algemeen

2.1.1 Raadsprogramma 2018-2022 'Krachtig Zwijndrecht'

In het raadsprogramma 2018-2022 'Krachtig Zwijndrecht' zijn vier thema's benoemd waar op wordt ingezet. Het thema dat het meeste raakvlak heeft met het IBOR is het thema veiligheid en leefomgeving. In het raadsprogramma is opgenomen dat een schone leefomgeving van belang is voor een fijn leefklimaat. Over de buitenruimte is opgenomen dat deze onder andere schoon en vrij van zwerfvuil, graffiti en vuilnis naast ondergrondse containers moet zijn. De ambitie op gebied van groen is dat het groenonderhoud goed op orde is (B-niveau). Daarnaast wordt ingezet op het vergroenen van tuinen, particuliere terreinen, speelpleinen en daken. Wat betreft de openbare verlichting betreft is opgenomen dat deze goed op orde moet zijn, met name bij kruispunten, rotondes en zebrapaden. Dit draagt bij aan (verkeers)veiligheid. Tot slot is er in het raadsprogramma een ondersteunend thema benoemd dat invloed heeft op het beheer van de openbare ruimte, namelijk: duurzaamheid (circulaire economie, klimaatadaptie en energietransitie).

2.1.2 Omgevingsvisie gemeente Zwijndrecht 2020

In de omgevingsvisie Zwijndrecht zijn ambities en beleidsdoelen met betrekking tot de fysieke leefomgeving opgenomen voor de lange termijn. Het vormt op die manier een integrale visie op strategisch niveau voor de gehele fysieke leefomgeving. Er zijn naast bestaand vastgesteld beleid ook de opbrengsten opgenomen van de Toekomstvisie en andere participatietrajecten. In de omgevingsvisie zijn thema's benoemd die ook raakvlakken hebben met het IBOR. Het gaat hierbij om:

- Wonen, leefbaarheid en gezondheid
- Economische vitaliteit
- Duurzaamheid, energie, milieu en klimaat
- Aantrekkelijkheid en identiteit
- Bereikbaarheid en toegankelijkheid

2.1.3 Nota 'Waardering en afschrijving'

Naar aanleiding van de notitie Materiële activa die eind 2017 is gepubliceerd door de Commissie Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is de nota 'Waardering en afschrijving' geactualiseerd zodat weer wordt aangesloten bij de huidige regelgeving. In de nota is het beleid opgenomen aangaande de waardering en afschrijving van vaste activa. Onderdeel van dat beleid is het onderscheid dat gemaakt wordt tussen een investering en exploitatie, de activeringsgrens en afschrijvingstermijnen.

2.1.4 Programma duurzaamheid 'Naar een toekomstbestendig Zwijndrecht'

Het programma duurzaamheid is gestoeld op de drie landelijke duurzaamheidsambities, die bijdragen aan een toekomstbestendige gemeente. Het gaat hierbij om:

1. Klimaatadaptief in 2050: Het aanpassen van de leefomgeving aan het veranderende klimaat om de gevolgen te beperken.
2. Energieneutraal in 2050: het tegengaan van klimaatverandering door CO₂-uitstoot te verlagen.
3. Circulaire economie in 2050: de bijdrage van een circulaire economie waarin afval niet meer bestaat.

De inrichting en het beheer van de openbare ruimte hebben raakvlakken met alle drie deze aspecten.

2.1.5 Standaard Programma van eisen Zwijndrecht (2015)

In het Standaard Programma van Eisen 2015 (hierna: SPvE) zijn eisen opgenomen voor de inrichting van de Zwijndrechtse openbare ruimte. De eisen richten zich op het ontwerp, de voorbereiding en de uitvoering van projecten in de openbare ruimte. Denk daarbij aan de minimale breedte van een voetpad en de daarbij behorende materialisatie. Bij de inrichting van de openbare ruimte wordt al rekening gehouden met het beheer en onderhoud. Op dit moment wordt gewerkt aan het actualiseren van het SPvE zodat op basis van de Visie op de openbare ruimte 2021-2030 eisen kunnen worden afgestemd op de plek en ambities die Zwijndrecht heeft op gebied van bijvoorbeeld klimaatadaptatie en circulariteit. Het nieuwe SPvE moet tevens ruimte bieden aan innovaties vanuit de markt.

2.2 Kapitaalgericht beheer

2.2.1 Gemeentelijk Verkeer en Vervoersplan 2016-2030

In 2016 is het Gemeentelijke Verkeer en Vervoersplan 2016-2030 (hierna: GVVP) opgesteld. Onderdeel van het GVVP was het uitvoeringsprogramma 2016-2020. Inmiddels is dit uitvoeringsprogramma geëvalueerd en is op basis van die evaluatie besloten om het gehele GVVP te actualiseren. Het GVVP bestaat op dit moment uit een Verkeersvisie en verschillende modules zoals: verkeersveiligheid, voetgangers en fiets. Het GVVP vormt een belangrijk kader voor de inrichting en dus uiteindelijk ook het beheer en onderhoud van de wegen.

2.2.2 Gemeentelijk Rioleringsplan 2018-2022

In het Gemeentelijk Rioleringsplan 2018-2022 (hierna: GRP) is opgenomen hoe Zwijndrecht invulling geeft aan haar zorgplicht aangaande stedelijk afvalwater, afvloeiend hemelwater en grondwater. Alhoewel riolering grotendeels verborgen zit onder de grond is het voor grootschalig onderhoud vaak een belangrijke aanleiding om de openbare ruimte opnieuw integraal te herinrichten. In tegenstelling tot de andere onderdelen van de openbare ruimte kent het rioolbeheer een gesloten financieel systeem. Dat betekent dat de opbrengsten uit de rioolheffing uitsluitend gebruikt mogen worden voor de uitvoering van gemeentelijke taken op gebied van riolering. Het huidige GRP loopt in 2022 af en moet dan geactualiseerd worden.

2.2.3 Nota Openbare Verlichting 2015-2023 'Licht waar het moet, donker waar het kan'

De nota Openbare Verlichting 2015-2023 met als ondertitel 'Licht waar het moet, donker waar het kan' bestaat uit drie delen, namelijk: een beleidsdeel, beheerdeel en realisatiedeel. In het beleidsdeel is opgenomen 'wat' en 'waarom' er wordt verlicht. Het beheerdeel beschrijft 'hoe' de verlichting beheerd en onderhouden moet worden. Tot slot geeft het realisatiedeel een overzicht van de kosten weer.

2.2.4 Regionaal beleidskader civiele kunstwerken - Constructief beleid!

In samenwerking met de gemeenten Alblasserdam, Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht en Sliedrecht heeft Zwijndrecht in 2013 voor een periode van tien jaar het regionaal beleidskader civiele kunstwerken opgesteld met als ondertitel 'Constructief beleid!'. Onder civiele kunstwerken worden o.a. vaste en beweegbare bruggen, viaducten, geluidsschermen, damwanden, muren en fontein verstaan. Het doel van het beleidskader is om binnen de Drechtsteden eenduidigheid na te streven als het gaat om beleid, beheer en uitvoering. Het regionaal beleidskader is een plan op strategisch niveau dat zich ten doel stelt om kunstwerken zo efficiënt mogelijk in stand te houden voor een optimale levensduur. Het vormt op die manier een kader voor beheer en onderhoud.

2.3 Maatschappelijk gericht beheer

Onder beleidskaders voor maatschappelijk gericht beheer vallen de beleidsplannen over groen, spelen, straatmeubilair, kunst in de openbare ruimte en de kinderboerderij de Kiboe-hoeve voor zover daar beleid over is opgeschreven.

2.3.1 Integraal groenbeleid 'Groen leeft'

Het Integraal groenbeleid met als ondertitel 'Groen leeft' bevat de integrale visie op groen in Zwijndrecht. Vragen zoals: "Wat willen we met groen in Zwijndrecht?" en "Hoe werkt dit door in goed en betaalbaar onderhoud van ons groen?" worden beantwoord in het plan. Het groenbeleid is opgenomen dat, naast de structuur en de inrichting, met de beheer kwaliteit de identiteit en ruimtelijke kwaliteit wordt bepaald. Als uitgangspunt voor het vergroten van biodiversiteit is opgenomen dat wordt ingezet op natuurlijk beheer en niet zozeer op de aanleg van nieuwe natuur. Concreet is het volgende daarover het volgende geschreven: "Mogelijkheden om biodiversiteit te vergroten zoeken we vooral in het vergroten van variatie en het creëren van geleidelijke overgangen." In hoofdstuk 6 is specifiek aandacht besteed aan het groenbeheer, waarbij ook enkele dilemma's zijn benoemd. Het integraal groenbeleid bevat concrete aanknopingspunten die kunnen worden meegenomen in het IBOR.

2.3.2 Bomenbeleidsplan 2021-2030 'Werken aan een gevarieerde, boomrijke leefomgeving'

In het Bomenbeleidsplan 2021-2030 is aansluiting gezocht met het integraal groenbeleid en is verder ingegaan op het belang van bomen op de omgeving. Net als in het integraal groenbeleid is in het bomenbeleidsplan een hoofdstuk gewijd aan beheer en onderhoud. Dit hoofdstuk biedt kaders voor het beheer en onderhoud van bomen waar in het IBOR invulling aan gegeven wordt.

2.3.3 Speelruimteplan 2017-2026 'Buitenspelen is voor iedereen!'

Het beleid voor speelplekken is opgenomen in het Speelruimteplan 2017-2026. Een belangrijk uitgangspunt bij het beheer en onderhoud van speelplekken zijn de veiligheidsnormen die gelden voor respectievelijk speeltoestellen en valondergronden. In toenemende mate wordt ingezet op natuurlijk spelen en groene speelplekken. Dit heeft consequenties voor het beheer. Het speelruimteplan biedt kaders voor het beheer en onderhoud van speelplekken die worden opgenomen in het IBOR. Concreet is opgenomen dat speelvoorzieningen als zijnde verblijfsplekken op B-niveau onderhouden moeten worden.

3. Basisbegrippen

Het beheer en onderhoud van de openbare ruimte is onder te verdelen in drie soorten onderhoud. Aansluitend bij de definities opgesteld door de CROW (kenniscentrum voor o.a. infrastructuur en openbare ruimte) is gekozen voor de volgende eenduidige begrippen en indeling:

- dagelijks onderhoud;
- groot onderhoud;
- vervanging.

3.1 Dagelijks onderhoud

Werkzaamheden die bij dagelijks onderhoud horen zijn onder andere reiniging, vegen, maaien, snoeien, onkruidbestrijding en het uitvoeren van kleine reparaties aan verhardingen. Binnen het groenonderhoud vallen de meeste werkzaamheden onder het dagelijks onderhoud. Het houden van toezicht en het uitvoeren van incidenteel onderhoud als serviceonderhoud en het reageren op meldingen valt ook onder dagelijks onderhoud. Dagelijks onderhoud heeft de volgende kenmerken:

- Het zijn preventieve of correctieve maatregelen om een object in goede staat te houden of te brengen.
- De maatregelen worden gedurende een planjaar uitgevoerd.
- Ze continueren of waarborgen de functionaliteit en bedrijfszekerheid.
- Het zijn kleine, zich herhalende ingrepen, die lokaal of over een beperkt gedeelte worden uitgevoerd.
- De lasten kennen geen grote schommelingen en worden in het jaar van uitvoering ten laste van de exploitatie gebracht.
- Het dagelijks onderhoud ligt vaak vast in bestekken en wordt in het geval van de gemeente Zwijndrecht ook voor een deel uitgevoerd door de gemeentewerf.

Afbeelding 1. Een voorbeeld van dagelijks onderhoud is het vegen van de openbare ruimte.

3.2 Groot onderhoud

Werkzaamheden die bij groot onderhoud horen zijn bijvoorbeeld het volledig herstraten van een weg, het aanbrengen van nieuwe deklagen en het vervangen van armaturen. Groot onderhoud heeft de volgende kenmerken:

- Onderhoudsmaatregel die over een groot gedeelte of een essentieel onderdeel planmatig (periodiek) wordt uitgevoerd, met het doel het beheerobject na de maatregel weer aan de (technische) richtlijnen te laten voldoen. Dit gebeurt planmatig na afweging van prioriteiten aan de hand van schades, functie, gebruik etc.
- Het kan gaan om het vervangen van delen van het beheerobject (bijvoorbeeld een nieuwe toplaag voor asfalt). In tegenstelling tot vervanging wordt slechts een deel van het beheerobject vervangen.
- Ingrijpend van aard en periodiek (van te voren bepaalde vaste frequenties) op een groot deel van het object. De frequentie van de maatregelen is in de regel lager dan eens per jaar.
- Projectmatig uitgevoerd, bijvoorbeeld via een wijksgewijze aanpak.
- De kosten voor groot onderhoud kunnen sterk variëren van jaar tot jaar. Ze worden ten laste van de exploitatie gebracht en worden onderbouwd door een beheerplan voor het desbetreffende kapitaalgoed. De kosten van onderhoud zijn niet levensduurverlengend en mogen daarom niet worden geactiveerd.

Afbeelding 2. Een voorbeeld van groot onderhoud is het opnieuw bestraten van een trottoir.

3.3 Vervanging

In het geval van vervanging wordt de gehele constructie opnieuw gemaakt, dus de weg inclusief fundering. In het wegenonderhoud wordt ook de term rehabilitatie gebruikt. Ook voor het vervangen van objecten zoals een speeltoestel, groenvak of lichtmast wordt de term vervanging gebruikt. Essentieel bij vervanging is dat het niet gaat om herinrichting. Het gaat om het vernieuwen van de constructie waarbij eenzelfde inrichting wordt teruggebracht. Vervangingen worden vaak beschouwd als investeringen. Vanuit beheer en onderhoud van de openbare ruimte is doorgaans geen geld beschikbaar voor het anders inrichten van (reconstrueren) of bijplaatsen van onderdelen in de openbare ruimte. Vervanging heeft de volgende kenmerken:

- Ingrijpende maatregel aan het eind van de gebruiksduur op een groot deel van het object.
- Nieuwe materiaal in dezelfde inrichting.
- Maatregel brengt de kwaliteit van een object weer op het gestelde kwaliteitsniveau.
- Toegepast aan het einde van de technische gebruiksduur als onderhoud niet meer toereikend is of niet meer kostenefficiënt.
- Projectmatige aanpak. Het incidenteel vervangen van bijvoorbeeld van een aangereden lichtmast, een defecte armatuur of dode boom wordt beschouwd als correctief en dus dagelijks onderhoud.

Afbeelding 3. Een voorbeeld van vervanging is een volledige reconstructie van een weg. In dit geval inclusief riolering en groen.

4. Huidige situatie

4.1 Areaalgegevens

Voor het uitvoeren van beheer en onderhoud is het noodzakelijk om een beeld te hebben van hetgeen onderhouden moet worden, oftewel het areaal. Areaalgegevens worden opgeslagen in diverse beheersystemen en bestaan uit topografische gegevens met administratieve kenmerken. Op basis van de areaalgegevens, kengetallen en ambities kan inzichtelijk worden gemaakt welke budgetten daarvoor nodig zijn. In tabel 1 en 2 is een overzicht opgenomen van het areaal openbare ruimte dat bij de gemeente Zwijndrecht in beheer is, ingedeeld naar onderhoudsgroepen en onderhoudselementen. Zwijndrecht is op dit moment bezig om de areaalgegevens vanuit verschillende separate beheersystemen over te plaatsen naar een nieuw integraal beheersysteem. Hierdoor zijn op moment van schrijven niet alle areaalgegevens bijgewerkt en wordt voor het openbaar groen uitgegaan van de hoeveelheden zoals die in het IBOR 2018-2021 zijn opgenomen.

Tabel 1. Overzicht areaalgegevens kapitaalgericht beheer.

Onderhoudsgroep	Onderhoudselement	Aantal (m ²)	Aantal (stuks)	Aantal (m ³)
Kapitaalgericht beheer				
Verharding	Asfaltverharding	619.112		
	Elementverharding	1.803.444		
	Onverhard	6.687		
	Beton	4.844		
Verkeersvoorzieningen	Borden		± 4.000*	
	Verkeersregelinstanties		6	
	DRIS-panelen		35	
	Leverlichting VOP		4	
Civiele kunstwerken	Ledverlichting in wegdek		2	
	Grote kunstwerken		85	
	Kleine kunstwerken		70	
Openbare verlichting	Lichtmasten		10.335	
	Armaturen		10.561	
Water en oevervoorzieningen	Watergangen en waterpartijen	207.400		
	Beschoeide oevers			53000
	Fontein		15	
	Duikers			1589,6
	Keermuren		72	
Brandkranen en brandputten	Brandkranen		1243	
	Brandputten		9	
Havens	Beschoeiing			165
	Damwandconstructies			1.268
	Glooiing			2.790
	Steiger			48
	Waterbodems	213.603		
	Havenlichten		8	
	Walstroomvoorziening		3	

*schatting op basis van eerdere inventarisaties

Tabel 2. Overzicht areaalgegevens maatschappelijk gericht beheer.

Onderhoudsgroep	Onderhoudselement	Aantal (m ²)	Aantal (stuks)	Aantal (m ¹)
Maatschappelijk gericht beheer				
Groen	Gazon	896.468*		
	Ruw gras	603.820*		
	Vaste planten	37.854*		
	Bodembedekkers	49.102*		
	Heesterbeplanting	123.234*		
	Bosplantsoen	251.368*		
	Hagen	170.767*		
	Bomen		20.070	
Spelen	Speeltoestellen		527	
	Speelaanleidingen		71	
	Valondergronden	18.500		
Straatmeubilair	Banken en picknicktafels		552	
(Straat)reiniging	Straatvegen/zwerfvuil verwijderen	4.566.700		
	Onkruidbestrijding op verharding	1.803.444		
	Afvalbakken		827	
	Hondenpoepbakken		56	
	Kunst en gedenktekens		42	
Gedenktekens en kunst in de openbare ruimte				

*hoeveelheden zijn overgenomen uit het IBOR 2018-2021.

4.2 Resultaten inspectierondes

Om de kwaliteit van de openbare ruimte objectief te controleren vinden periodieke inspectierondes en technische inspecties plaats. Tijdens inspectierondes worden 99 meetlocaties beoordeeld aan de hand van de beeldmeetlatten voor verschillende beheercategorieën (beplanting, bomen, gras, reiniging, kunst, straatmeubilair, spelen en water). In totaal worden vier inspectierondes per jaar uitgevoerd door een externe partij. De meetresultaten geven een beeld van het behaalde kwaliteitsniveau en geven zicht in de punten die extra aandacht vragen. Aan de hand hiervan kan bijgestuurd worden. In tabel 3 is het ambitieniveau opgenomen en het percentage van het areaal dat voldeed aan dit ambitieniveau. Alleen de beheercategorie beplanting scoort in sommige gevallen onder de maat. Dit vraagt in de toekomst extra aandacht.

Tabel 3. Resultaten inspectierondes.

Beheercategorie	Ambitieniveau	2019 Q4	2020 Q1	2020 Q2	2020 Q3	2020 Q4	2021 Q1
Beplanting	B-niveau	81,3%	93,1%	74,8%	64,3%	88,6%	95,8%
Bomen	B-niveau	93,6%	91,8%	95,2%	88,8%	93,1%	90,7%
Gras	B-niveau	90,4%	88,5%	90,3%	88,4%	87,3%	86,4%
Reiniging	B-niveau	93,7%	93,2%	93,9%	94,6%	93,2%	95,6%
Kunst	B-niveau	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Straatmeubilair	B-niveau	98,3%	98,1%	97,6%	98%	99,5%	99%
Spelen	B-niveau	100%	85,7%	100%	97,9%	87%	91,7%
Water	B-niveau	97,6%	97,3%	98%	97%	98,7%	98,7%

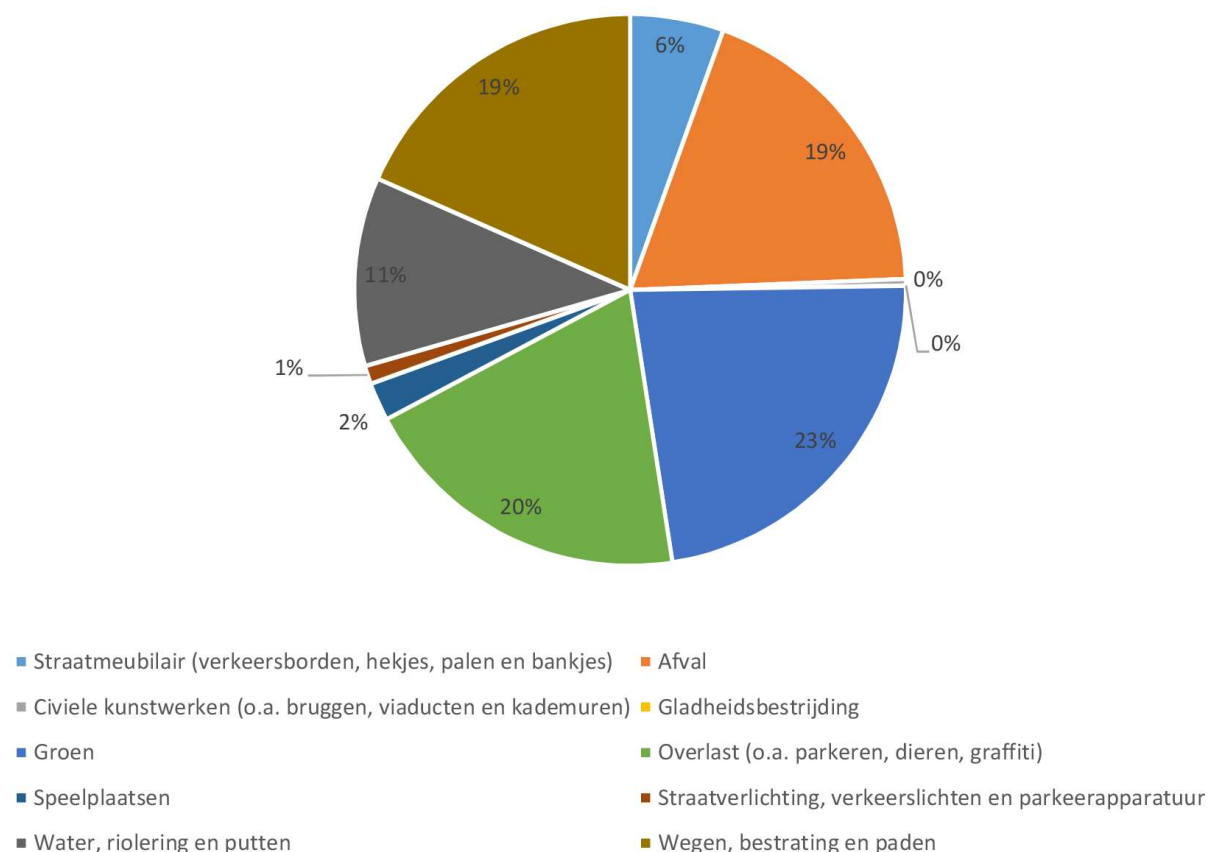
4.3 Meldingen en klachten

Er wordt onderscheid gemaakt tussen meldingen en klachten. Bij een melding attendeert een inwoner de gemeente op achterstallig onderhoud of op schade (bijvoorbeeld als gevolg van slijtage of vandalisme). Als de openbare ruimte niet voldoet aan de vastgelegde kwaliteitseisen wordt het

probleem opgelost. Mocht de openbare ruimte wel aan de kwaliteitseisen voldoen, maar niet aan de verwachtingen van de inwoner dan wordt de melder daarover geïnformeerd en wordt er geen gevolg gegeven aan de melding. Als een inwoner zich niet netjes behandeld voelt of bijvoorbeeld vindt dat het te lang heeft geduurd voordat er is gereageerd op een melding kan daar een klacht over worden ingediend. Dit zijn dus twee wezenlijk verschillende processen.

Meldingen

Vanaf oktober 2019 werkt de gemeente Zwijndrecht met een nieuw meldingsysteem genaamd Fixi. Met Fixi is het voor inwoners veel eenvoudiger geworden om een melding te maken over de openbare ruimte. Dit is te merken in de toename van het aantal meldingen dat de gemeente krijgt. Dit maakt het enerzijds mogelijk om sneller in te grijpen omdat tekortkomingen in de openbare ruimte eerder worden gemeld, maar zorgt er tegelijkertijd voor dat er meer meldingen moeten worden afgehandeld. In het eerste jaar zijn er 10.392 meldingen gemaakt in Fixi. Als deze trend zich doorzet dan is er sprake van een verdubbeling van het aantal meldingen per jaar ten opzichte van de oude situatie. Figuur 2 geeft weer over welke onderwerpen de meldingen gaan. De meeste meldingen gaan over groen, overlast (o.a. parkeren, dieren, graffiti), afval en wegen/bestrating/paden.

Figuur 2. Verdeling van het aantal meldingen naar onderdeel van de openbare ruimte.

4.4 Beheer en onderhoud bij IP-vervangingsprojecten

De afhankelijkheid van derden zorgt er soms voor dat IP-vervangingsprojecten worden uitgesteld. Het gevolg hiervan is dat de kwaliteit van de openbare ruimte in de tussentijd verder afneemt, wat kan leiden tot hogere onderhoudskosten. Een goed voorbeeld hiervan is de grote vervanging Indische buurt waarvan de planning al een aantal keer is aangepast. We weten echter dat het gehele gebied binnen afzienbare termijn her-ontwikkeld gaat worden. Het gevolg hiervan is dat het IP-project uitgesteld wordt om kapitaalvernietiging te voorkomen en tussentijdse investeringen nodig zijn om de

veiligheid te kunnen waarborgen. Hiermee is de leefbaarheid echter niet geborgd. De ervaring leert dat in de jaren voorafgaand aan een reconstructie de kwaliteit van de openbare ruimte snel achteruit gaat, de leefbaarheid van een buurt of straat in het gedrang komt en verpaupering/verloedering op de loer ligt. Vanuit de reguliere onderhoudsbudgetten is geen dekking om deze extra werkzaamheden uit te voeren.

4.5 Beschikbare budgetten

Voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte worden kosten gemaakt. Het totale bedrag dat daarmee gemoeid is bedraagt circa € 8,6 miljoen per jaar. In dat bedrag zitten zowel de diensten die door derden worden geleverd als werkzaamheden door de eigen dienst. Ook materiaalkosten (waaronder energiekosten) en zogenoemde VAT-kosten (Voorbereiding, Administratie en Toezicht) maken onderdeel uit van dit bedrag. Tabel 4 geeft weer hoe dit totale bedrag is verspreid over de verschillende onderdelen van de openbare ruimte.

Tabel 4. Beschikbare middelen voor het beheer en onderhoud openbare ruimte in 2021.

Onderhoudsgroep	Goederen en diensten derden	Materiaalkosten	Uitvoering eigen dienst	VAT	Totaal
Kapitaalgericht beheer					
Verharding	€ 1.829.065	€ 2.800	€ 612.138	€ 280.798	€ 2.724.801
Verkeersvoorzieningen	€ 179.328	€ 8.543		€ 33.090	€ 220.961
Civiele kunstwerken	€ 151.028				€ 151.028
Openbare verlichting	€ 221.000	€ 256.783		€ 7.276	€ 485.059
Water en oevervoorzieningen	€ 354.312	€ 14.454		€ 23.000	€ 391.766
Brandkranen en brandputten	€ 51.000				€ 51.000
Havens	€ 176.300				€ 176.300
Subtotaal 1	€ 2.962.033	€ 282.580	€ 612.138	€ 344.164	€ 4.200.915
Maatschappelijk gericht beheer					
Groen	1.752.705	€ 3.742	€ 1.212.028		€ 2.968.475
Spelen	€ 73.620		€ 378.877	€ 15.594	€ 468.091
Straatmeubilair	€ 3.435				€ 3.435
(Straat)reiniging	€ 576.507		€ 139.612		€ 716.119
Gedenktekens en kunst in de openbare ruimte	€ 20.430				€ 20.430
Kinderboerderij de Kiboe-hoeve	€ 141.000				€ 141.000
Integraal beheer*	€ 60.000				€ 60.000
Subtotaal 2	€ 2.627.697	€ 3.742	€ 1.730.517	€ 15.594	€ 4.377.550
Eindtotaal	€ 5.589.730	€ 286.322	€ 2.342.655	€ 359.758	€ 8.578.465

*de post integraal beheer is bestemd voor o.a. overkoepelende beleids- en beheerplannen.

Bij de behandeling van de Kadernota 2022 is besloten om op de begroting van 2022 een inflatiecorrectie toe te passen van 1,4%. De afgelopen jaren is het financiële beleid geweest om deze inflatiecorrecties niet toe te passen. Omdat de prijzen in de markt de afgelopen jaren zijn gestegen houdt dat in theorie in dat jaarlijks een bezuiniging is toegepast ter grootte van het inflatiepercentage. Dit zorgt er mede voor dat de beheerbudgetten onder druk staan.

5. Visie op integraal beheer

5.1 De drie pijlers van (sociaal) integraal beheer

De openbare ruimte is in beweging. Het (planmatig) beheer en onderhoud van kapitaalgoederen is nog steeds een belangrijke basis. Daarnaast zien we dat de samenleving steeds meer aanvullende eisen stelt aan de manier waarop wij de openbare ruimte onderhouden. De openbare ruimte is namelijk gevoelsmatig steeds meer 'eigendom' geworden van iedereen. De openbare ruimte in de directe woonomgeving van inwoners vinden zij belangrijk en dient daarom leefbaar te zien. Daarnaast zien we dat de openbare ruimte letterlijk hetgeen is wat ons verbindt. Door deze verbindingfunctie is de openbare ruimte ook uitermate geschikt als instrument om sociale doelstellingen te realiseren. De IBOR-werkwijze is in Zwijndrecht de afgelopen jaren als gevolg hiervan verder doorontwikkeld en is inmiddels gebaseerd op drie pijlers:

- 1) Het uitvoeren van efficiënt planmatig onderhoud
- 2) Het creëren van een leefbare omgeving waarmee inwoners tevreden zijn
- 3) Het realiseren van sociale doelstellingen in de openbare ruimte

5.1.1 Efficiënt planmatig onderhoud

Wikipedia zegt het volgende over efficiëntie: *"Efficiëntie of doelmatigheid is de mate van gebruik van middelen om een bepaald doel te bereiken. (De korte route naar het doel.) Een proces wordt efficiënt genoemd als het ten opzichte van een norm weinig middelen gebruikt. Deze middelen kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op tijd, inspanning (manuren), grondstoffen of geld."*

Het planmatig onderhoud is de kerntaak van de beheer- en onderhoudsteams binnen onze gemeente. De doelstellingen "schoon, heel en veilig" worden hiermee gerealiseerd. De belangrijkste opgave is om met de beschikbare middelen de afgesproken kwaliteitsdoelstellingen te realiseren. Efficiënt planmatig onderhoud past bij de afgesproken doelstelling van gedifferentieerd beheer. Tegelijkertijd is gedifferentieerd beheer ruim te interpreteren. Hoe bepalen we nu of de juiste dingen gedaan worden? De volgende speerpunten spelen daar een rol in:

- Kapitaalvernietiging wordt voorkomen;
- Risicomanagement vormt de basis voor het bepalen van vervangingsopgaven;
- We kennen ons areaal, weten de kwaliteit ervan en handelen vanuit vastgestelde kaders;
- Integraal als het kan, sectoraal als het moet;
- Contractbeheer vormt een belangrijke basis bij de samenwerking met marktpartijen;
- Schouwen en toezicht zijn voor ons de instrumenten om te bepalen of we doen wat we afspreken.

5.1.2 Leefbare omgeving

Er zijn weinig woorden zo veelomvattend en multi-interpretabel als het woord 'leefbaarheid'. Een leefbare openbare ruimte is aantrekkelijk, schoon, heel en veilig en wordt naar wens/tevredenheid ingericht en onderhouden. Voor iedereen is een leefbare omgeving daarom iets anders. Niet iedereen is met hetzelfde tevreden. Het feit dat de interpretaties van een leefbare omgeving van deur tot deur kunnen verschillen maakt het onmogelijk om iedereen volledig tevreden te stellen en te houden. We proberen er daarom voor te zorgen dat de grootste groep tevreden is. Als voldaan wordt aan de basisvereisten met betrekking tot de onderhoudskwaliteit en de grootste groep inwoners tevreden is, spreken we van een leefbare stad, wijk, buurt of straat. Bij het creëren van een leefbare omgeving houden we rekening met de volgende speerpunten:

- Efficiënt planmatig onderhoud is de basis en draagt bij aan een leefbare omgeving;
- Middels Fixi handelen we meldingen zo klantvriendelijk mogelijk af;

- We betrekken inwoners bij onze werkzaamheden en bekijken waar we taken gezamenlijk kunnen oppakken. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het gezamenlijk met de buurt ontwerpen van een speeltuin of organiseren van een verkeersactie;
- We willen het gewenst gebruik van de openbare ruimte stimuleren. We zetten boa's en toezichthouders in om te handhaven op overtredingen in de openbare ruimte, zoals bijvoorbeeld het parkeren op het trottoir.
- We communiceren niet alleen om inwoners te informeren, maar proberen ook interactie met de samenleving tot gang te brengen. Dit kan een positief effect hebben op tevredenheid.

5.1.3 Vliegwielen voor sociaal domein

We gebruiken de openbare ruimte met elkaar. De samenleving komt hier samen. De openbare ruimte is daarom bij uitstek een instrument voor het verbinden van mensen en het bereiken van sociale doelstellingen. Het is niet alleen een verzameling van te onderhouden kapitaalgoederen. De openbare ruimte is een vliegwiel voor het sociale domein en vervult meerdere functies. Dit komt terug in twee thema's:

1) Werk

De openbare ruimte biedt mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt de mogelijkheid om onderdeel te zijn van de arbeidsmarkt en zodoende een onderdeel te zijn van de samenleving. Het mes snijdt aan drie kanten. De openbare ruimte wordt onderhouden, er wordt invulling gegeven aan sociale doelstellingen en we geven mensen de mogelijkheid om zich (weer) onderdeel te voelen van de samenleving. Werken met veel mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt heeft echter ook een keerzijde. Het heeft gevolgen voor de productiviteit. We zijn continu op zoek naar een juiste balans tussen productiviteit en het invulling geven aan onze sociale ambities. Er is namelijk een verband tussen de mensen die we inzetten en de kwaliteit buiten.

2) Verbinden

De openbare ruimte is de plek waar mensen met verschillende leeftijden en achtergronden elkaar ontmoeten. In een polariserende samenleving wordt het voor de overheid steeds belangrijker (maar tegelijkertijd ook moeilijker) om mensen met elkaar te verbinden. Het is dan ook logisch om de plekken waar iedereen komt in te zetten als verbindingsmiddel. Ook Zwijndrecht zet de openbare ruimte in om mensen met elkaar te verbinden. Door het faciliteren van inwonersinitiatieven (via bijvoorbeeld PAK AAN!) zien we dat een kleine investering in de buitenruimte, bijvoorbeeld het plaatsen van een plantenbak, een aanleiding is voor mensen om samen te werken. Praktijkvoorbeelden van de afgelopen jaren die aan deze ontwikkeling bijgedragen hebben zijn de introductie van PAK AAN!, het realiseren van een stedelijke sportvoorziening, het adopteren van plantenbakken en de inrichting van speelvoorzieningen door en voor de buurt.

5.2 Kapitaalgericht beheer en maatschappelijk gericht beheer

De bovenstaande strategische pijlers zijn vertaald naar de structuur van de afdeling die zich bezighoudt met het beheer van de openbare ruimte. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen kapitaalgericht beheer en maatschappelijk gericht beheer. Bij de onderdelen die behoren tot het kapitaalgericht beheer zit de samenleving vaak in een reactieve modus. Men ondervindt pas hinder als de riolering niet goed meer functioneert, de bestrating niet op orde is, de verkeerslichten het niet meer doen of de watergangen stinken. Via efficiënt planmatig onderhoud proberen we dit te voorkomen. Bij de onderdelen die behoren tot het maatschappelijk gericht beheer zoals groen, spelen en verkeer speelt beleving veel meer een rol.

Daarom betrekken we de samenleving hierbij meer aan de voorkant in het beheer van onze kapitaalgoederen.

5.3 Hoe geven we vorm aan de visie?

Binnen de drie pijlers is het belangrijk zicht te hebben op de resultaten van ons werk. Dit doen we op basis van de beeldkwaliteiten, maar steeds vaker ook door in te spelen op de (on)tevredenheid van inwoners.

5.3.1 Beeldkwaliteiten

Het integraal beheer van de openbare ruimte ging tot dusverre uit van sturen op kwaliteiten. De onderhoudsvisie van 2009 introduceerde hiervoor meetlatten voor 'beeldkwaliteit'. Deze meetlatten zijn het centrale instrument om vast te leggen welke onderhoudsniveaus gewenst zijn op de verschillende plekken van de Zwijndrechtse openbare ruimte en tevens om vast te stellen of die kwaliteiten daadwerkelijk buiten op straat worden gerealiseerd. In de onderhoudsvisie van 2009 was de ambitie om op alle plekken tenminste B-kwaliteit te realiseren, met op enkele bijzondere plekken accenten op A-kwaliteit. In het IBOR van 2014-2017 is aan de hand van een aantal scenario's gekozen voor gedifferentieerd beheer. Deze werkwijze is in het IBOR 2018-2021 gecontinueerd. Dit betekent in de praktijk een beeldniveau tussen de B-norm en C-norm van het CROW. De voorwaarde hierbij is dat er niet wordt getornd aan veiligheid en kapitaalvernietiging. Dit uit zich bijvoorbeeld in de keuzes dat we geen concessies doen bij het onderhoud aan asfalt, bomen, bruggen, openbare verlichting en elementenverharding op trottoirs en fietspaden. Rijbanen in woonstraten geen direct veiligheidsrisico, waardoor deze op C-niveau onderhouden worden. Ook binnen het groenonderhoud worden keuzes gemaakt om met de beschikbare middelen een zo hoog mogelijk niveau te realiseren. Dit komt ook neer tussen de B- en C-norm.

Beeldkwaliteit

Het kwaliteitsniveau van het beheer en onderhoud van de openbare ruimte bepaalt Zwijndrecht aan de hand van beeldkwaliteit. Deze systematiek werkt met beeldmeetlatten bestaande uit foto's, beschrijvingen en prestatie-eisen. Er zijn vijf verschillende niveaus (A+, A, B, C en D) te onderscheiden, waarbij A+ staat voor de hoogste en D voor de laagste kwaliteit.

Verharding				
open verharding-elementenverharding-onkruid				
A+	A	B	C	D
				
Er is geen onkruid.	Er is weinig onkruid.	Er is in beperkte mate onkruid.	Er is redelijk veel onkruid.	Er is veel onkruid.
aantal stuks onkruid hoger dan 20 cm 0 stuks per 100 m ²	aantal stuks onkruid hoger dan 20 cm ≤ 10 stuks per 100 m ²	aantal stuks onkruid hoger dan 20 cm ≤ 20 stuks per 100 m ²	aantal stuks onkruid hoger dan 20 cm ≤ 30 stuks per 100 m ²	aantal stuks onkruid hoger dan 20 cm > 30 stuks per 100 m ²
bedekking 0% per 100 m ²	bedekking ≤ 2% per 100 m ²	bedekking ≤ 4% per 100 m ²	bedekking ≤ 8% per 100 m ²	bedekking > 8% per 100 m ²
Meetinstructie: Onkruid				

Het sturen op beeldkwaliteiten en het op deze manier goed bespreekbaar maken van gewenste onderhoudsniveaus betekende een belangrijke vooruitgang voor het beheer van de Zwijndrechtse openbare ruimte. We beseffen echter –samen met vele andere Nederlandse gemeenten –dat het helder en inzichtelijk sturen op kwaliteiten geen doel op zich is. Een bepaalde (basis)kwaliteit is zonder meer een voorwaarde om bewoners en ondernemers van onze gemeente een tevreden gevoel te geven. We moeten echter erkennen dat er vele andere facetten zijn die ook sterk bepalend kunnen zijn voor de mening van inwoners en ondernemers over het beheer van de openbare ruimte. Tevredenheid wordt ook bepaald door:

- Hoe wij het onderhoud vormgeven (bijv. zichtbaar zijn en communiceren over wat we doen)
- Hoe wij service leveren en hoe klantgericht wij zijn (bijv. hoe we reageren op meldingen)
- Wat we doen (bijv. doen we wat inwoners belangrijk vinden?)
- Betrokkenheid van inwoners en ondernemers bij de openbare ruimte en mogelijkheden hierover mee te praten en initiatief te nemen(bijv. door middel van participatie of PAK AAN!)

5.3.2 Beïnvloeden van tevredenheid

De overtuiging is dat er meer mogelijk is dan sturing op onderhoudsniveaus. Uit de praktijk blijkt namelijk dat ondanks dat het beeld voldoet aan het vastgestelde kwaliteitsniveau inwoners daar niet altijd tevreden over zijn. We blijven de komende jaren daarom kijken hoe we de tevredenheid van inwoners kunnen beïnvloeden. Het uitgangspunt is dat de basis op orde moet zijn. Wanneer de openbare ruimte niet veilig en functioneel is, gaat ook de tevredenheid achteruit. Het beïnvloeden van de tevredenheid is onder andere mogelijk door mogelijkheden te bieden om de eigen omgeving (mede) vorm te geven, na te streven onderhoudsniveaus te heroverwegen (Visie op de openbare ruimte), bewuster te sturen op het service-onderhoud en bewuster (open) te communiceren.

6. Kapitaalgericht beheer

6.1 Verharding

6.1.1 Achtergrond en areaal

De onderhoudsgroep verharding is de grootste onderhoudsgroep in oppervlakte. Verreweg het grootste deel van het areaal verharding bestaat uit elementverharding oftewel betonstraatstenen, gebakken klinkers en tegels. Bijna alle trottoirs, parkeerplaatsen, verblijfsgebieden en wegen voor langzaam verkeer (tot 30 km/h) zijn ingericht met elementverharding. Het goed onderhouden van onze wegen is essentieel voor de weggebruikers. Het beheer en onderhoud bestaat onder andere uit het herstraten van elementverharding, het vervangen van de top laag van asfaltverharding en het uitvoeren van kleine reparaties. De wegbeheersystematiek ziet er anders uit dan de beheersystematiek die voor andere delen van de openbare ruimte wordt toegepast met de kwaliteitsniveaus A+ tot en met D. Wel kent de wegbeheersystematiek vergelijkbare kwaliteitsniveaus: R++ (beeldkwaliteit A+), R+ (beeldkwaliteit A), R (beeldkwaliteit C) en R- (beeldkwaliteit D). Bij kwaliteitsniveau R- is sprake van achterstallig onderhoud en wordt niet voldaan aan het minimale eisen voor veiligheid en comfort. Hierdoor ontstaat een verhoogd risico op (terechte) schadeclaims en mogelijk ook kapitaalvernietiging. Door de inhaalslag die de afgelopen jaren gemaakt en de investeringsprojecten die in de planning staan is het areaal verharding grotendeels op orde.

Tabel 5. Areaal verhardingen.

Onderhoudselement	Areaal (m2)	Percentage
Asfaltverharding	619.112	25%
Elementverharding (straatstenen/tegels)	1.803.444	74%
Onverhard	6.687	< 1%
Cementbeton	4.844	< 1%
Totaal	2.434.087	

Afbeelding 4. Uitvoering van asfalteringswerkzaamheden.

6.1.2 Uitgangspunten voor beheer en onderhoud

Het beheer en onderhoud van verharding wordt uitgevoerd op basis van de volgende uitgangspunten:

- Beleidsthema's: veiligheid, duurzaamheid (levensduur), comfort en aanzien.
- Wegen worden op een acceptabel en veilig onderhoudsniveau onderhouden waarbij kapitaalvernietiging wordt voorkomen.
- Asfaltverhardingen, voetpaden en fietspaden worden onderhouden op kwaliteitsniveau R+ (beeldkwaliteit B) en woonstraten in elementverhardingen op kwaliteitsniveau R (beeldkwaliteit C).
- Op basis van jaarlijkse wegininspecties en het vastgestelde kwaliteitsniveau wordt klein en groot onderhoud ingepland.
- Bij de uitvoering van onderhoudswerkzaamheden wordt waar mogelijk de verkeersveiligheid en toegankelijkheid verbeterd.
- Waar nodig wordt onderhoud aan wegen gecombineerd met onderhoud aan andere onderdelen in de openbare ruimte zoals het openbaar groen.
- Het exploitatiebudget voor asfalt wordt benut voor werkzaamheden aan de toplaag en tussenlaag. Als ook de fundering aangepast moet worden wordt dit meegenomen in het investeringsprogramma.

6.1.3 Exploitatiebudget

Het exploitatiebudget voor verharding bestaat uit verschillende onderdelen. Er is een apart onderhoudsbudget voor elementverharding en een apart budget voor asfalt. Er is echter geen structureel budget voor wegmarkeringen. Er wordt per keer beken of en uit welk budget de kosten gedekt kunnen worden. Vanaf eind 2021 tot en met begin 2022 wordt een inhaalslag gemaakt met het herstellen van markeringen. Daarna is behoefte aan een structureel onderhoudsbudget voor wegmarkeringen. Vervangingen worden gedekt uit aparte investeringskredieten en maken geen onderdeel uit van het exploitatiebudget.

Tabel 6. Exploitatiebudget voor onderhoud van wegen in 2021.

Onderhoudsgroep	Goederen en diensten derden	Materiaalkosten	Uitvoering eigen dienst	VAT	Totaal
Verharding	€ 1.829.065	€ 2.800	€ 612.138	€ 280.798	€ 2.724.801

6.1.4 Ontwikkelingen en aandachtspunten

- Er is exploitatiebudget voor verharding, maar hier zijn nooit de middelen voor wegmarkeringen in meegenomen. Wegmarkeringen vormen een belangrijk onderdeel van de weg en dragen bij aan de verkeersveiligheid. Op de wegmarkeringen goed op orde te houden is jaarlijks een bedrag van € 40.000,- benodigd.
- De gemeente Zwijndrecht is voor een groot deel gebouwd op een ondergrond van veen en klei. Dit heeft als gevolg dat de openbare ruimte ongelijkmatig verzakt. Zwijndrecht staat op plek 9 in de top 20 gemeenten met de laagste stabiliteitsindex. De zakkingsproblematiek heeft als gevolg dat voor het onderhoud aan wegen in vergelijking met andere gemeenten relatief veel budget nodig is.
- Er is geen apart beleidsplan voor wegen. Een aantal beleidsuitgangspunten voor het beheer en onderhoud zijn in deze paragraaf opgenomen. Inrichtingseisen zijn opgenomen in het Standaard Programma van Eisen 2015.
- Om de ambities die Zwijndrecht heeft op gebied van duurzaamheid (klimaatadaptatie) wordt waar mogelijk verharding omgevormd naar groen. Ook worden nieuwe typen verharding

toegepast zoals waterpasserende bestrating (zie afbeelding 5) en grasbetontegels. Deze nieuwe typen verharding vragen ander onderhoud dan reguliere verharding.

Afbeelding 5. Detailfoto van de waterpasserende verharding die is toegepast rondom Winkelcentrum Walburg.

Conclusie

- Om de wegmarkeringen goed op orde te houden is jaarlijks een budget van € 40.000,- benodigd.

6.2. Verkeersvoorzieningen

6.2.1 Achtergrond en areaal

De onderhoudsgroep verkeersvoorzieningen bestaat onder andere uit bebording (RVV-bebording en straatnaamborden), verkeersregelininstallaties (VRI's) en panelen voor het Dynamische Route Informatie Systeem (DRIS) voor het openbaar vervoer. Wegmarkeringen maken geen deel van deze onderhoudsgroep maar maken deel uit van de onderhoudsgroep wegen (paragraaf 5.1). Laadpalen zijn niet in beheer en onderhoud bij de gemeente en maken daarom geen onderdeel uit van het IBOR.

Het dagelijks beheer en onderhoud van de VRI's en DRIS-panelen wordt in opdracht van Zwijndrecht middels een dienstverleningsovereenkomst uitgevoerd door de gemeente Dordrecht. Het beheer en onderhoud van verkeersborden en straatnaamborden ligt grotendeels bij de eigen dienst. In enkele gevallen, bijvoorbeeld in projecten, vindt vervanging en plaatsing van bebording plaats door een aannemer. Het beheer en onderhoud van de DRIS-panelen wordt gefaseerd overgedragen aan de provincie Zuid-Holland (zie 6.2.4 Ontwikkeling en aandachtspunten).

Enkele jaren geleden is een inventarisatie gemaakt van het aantal verkeersborden. Dit aantal (4900 stuks) is toen gereduceerd naar circa 4000 borden. Verkeers- en straatnaamborden staan niet in het digitale beheersysteem. Daarom is op basis van eerdere inventarisaties een schatting gemaakt van het aantal.

Tabel 7. Areaal verkeersvoorzieningen.

Onderhoudselement	Areaal (stuks)
Borden (RVV-bebording, straatnaamborden en ANWB-bebording).	± 4000*
Verkeersregelininstallaties (VRI's)	6
DRIS-panelen (Dynamisch Reizigers Inforamtiesysteem)	35
Ledverlichting VOP	4
Ledverlichting in wegdek	2 (Ringdijk + Station)

*schatting op basis van een eerdere inventarisaties.

Afbeelding 6. Verkeersregelininstallatie op de kruising Stationsweg/Karel Doormnanlaan.

6.2.2 Uitgangspunten voor beheer en onderhoud

Het beheer en onderhoud van verkeersvoorzieningen wordt uitgevoerd op basis van de volgende uitgangspunten:

- Het belangrijkste doel is dat verkeersvoorzieningen functioneel zijn en daardoor kunnen bijdragen aan de verkeersveiligheid, oriëntatie van en/of informatievoorziening richting inwoners en bezoekers van de gemeente.

6.2.3 Exploitatiebudget

Het beheer- en onderhoudsbudget voor verkeersvoorzieningen betreft in totaal € 220.961,- per jaar en is opgebouwd uit verschillende onderdelen. Het exploitatiebudget is voor de aankomende jaren voldoende toereikend.

Tabel 8. Exploitatiebudget voor verkeersvoorzieningen in 2021.

Onderhoudsgroep	Goederen en diensten derden	Materiaalkosten	Uitvoering eigen dienst	VAT	Totaal
Verkeersvoorzieningen	€ 179.328	€ 8.543		€ 33.090	€ 220.961

6.2.4 Ontwikkelingen en aandachtspunten

- De aankomende jaren gaat (een deel van) het beheer en onderhoud van DRIS-panelen over van de gemeente naar de provincie Zuid-Holland. Het onderhoudsbudget voor DRIS-panelen (€ 35.111) komt daarmee (gedeeltelijk) te vervallen. Op dat moment dat de provincie het overneemt wordt de raad hierover geïnformeerd via een BURAP-melding.
- Rondom Winkelcentrum Walburg zijn voor het eerst bij wijze van proef bamboe verkeersborden geplaatst. Als wordt besloten dat op meer plekken bamboe verkeersborden worden toegepast dan kan dat leiden tot een extra budgetaanvraag.
- Er is geen budget voor het reinigen van verkeers- en straatnaamborden. Om de openbare ruimte, en in dit geval verkeersborden schoon te houden is jaarlijks € 5.000,- nodig.
- Steeds vaker worden parkeerplaats ingericht voor elektrische voertuigen (met laadpaal). Deze parkeerplaatsen moeten worden voorzien van bijbehorende verkeersborden. Om deze werkzaamheden uit te voeren is jaarlijks € 10.000,- extra nodig.
- In 2024 staan vier VRI's op de planning om te worden vervangen. Deze vervangingen worden niet bekostigd uit het exploitatiebudget. Het gaat om de VRI's op de volgende locaties:
 - Koninginneweg-Stationsweg
 - Raccordementsspoor
 - Langeweg-Krommeweg-Bootjessteeg
 - Swinhoven

Conclusie

- Voor het onderhoud aan verkeers- en straatnaamborden is jaarlijks € 15.000,- extra nodig.

6.3 Civiele kunstwerken

6.3.1 Achtergrond en areaal

Onder civiele kunstwerken worden bouwwerken verstaan zoals viaducten, bruggen, trapopgangen en geluidsmuren. In het areaaloverzicht is onderscheid gemaakt tussen grote kunstwerken en kleine kunstwerken. Onder grote kunstwerken vallen grote viaducten tot voetgangersbruggetjes en onder kleine kunstwerken vallen onder andere keermuren, trapopgangen en geluidsmuren. Kleine kunstwerken en de houten bruggen worden eens in de 2,5 jaar en de grote kunstwerken eens in de 5 jaar geïnspecteerd. Aan de hand van de inspectieresultaten wordt het onderhoud ingepland. Klein onderhoud vindt plaats vanuit exploitatiebudget en groot onderhoud veelal vanuit investeringskredieten.

Tabel 9. Areaal civiele kunstwerken

Onderhoudselement	Areaal
Grote kunstwerken (viaducten tot voetgangersbruggetjes)	85 stuks
Kleine kunstwerken (keermuren, trapopgangen en geluidsmuren)	70 stuks

Afbeelding 7. De houten brug langs het Maaspad ter hoogte van de Oostkeetshaven is één van de grote civiele kunstwerken.

6.3.2 Uitgangspunten voor beheer en onderhoud

Het beheer en onderhoud van civiele kunstwerken vindt plaats volgens de uitgangspunten zoals opgenomen in het regionaal beleidskader civiele kunstwerken "Constructief beleid".

- Het beheer van civiele kunstwerken wordt afgewogen aan de hand van verschillende beleidsthema's in volgorde van prioriteit. De beleidsthema's zijn: veiligheid, beschikbaarheid, bedrijfszekerheid, duurzaamheid, kwaliteit en esthetiek.
- Beheer en onderhoud wordt uitgevoerd conform wet- en regelgeving en van toepassing zijnde normen.

6.3.3 Exploitatiebudget

Jaarlijks is een bedrag van € 151.028,- beschikbaar voor het beheer en onderhoud van civiele kunstwerken. Vervanging en veelal het groot onderhoud van civiele kunstwerken vindt plaats vanuit investeringskredieten. Deze maken geen onderdeel uit van het IBOR. Voor de aankomende jaren staan er diverse vervangingen op de planning waaronder de houten bruggen aan de Prins Mauritsstraat, Bereveld, Heemraad en het Maaspad ter hoogte van de Oostkeetshaven en het Balkengat.

Tabel 10. Exploitatiebudget voor onderhoud van civiele kunstwerken in 2021.

Onderhoudsgroep	Goederen en diensten derden	Materiaalkosten	Uitvoering eigen dienst	VAT	Totaal
Civiele kunstwerken	€ 151.028				€ 151.028

6.3.4 Ontwikkelingen en aandachtspunten

- Het regionaal beleidskader civiele kunstwerken "Constructief beleid" is in 2013 opgesteld voor een periode van tien jaar en is de aankomende jaren aan actualisatie toe.

Conclusie

- Het exploitatiebudget voor civiele kunstwerken is voor de komende jaren voldoende toereikend.

6.4 Openbare verlichting

6.4.1 Achtergrond en areaal

Openbare verlichting draagt bij aan het functioneren van de openbare ruimte bij duisternis. De drie belangrijkste functies die de openbare verlichting vervult zijn het verbeteren van de verkeersveiligheid, sociale veiligheid en leefbaarheid van Zwijndrecht.

Het totale areaal openbare verlichting bestaat uit 10.335 lichtmasten en 10.561 armaturen. Daarvan bestaat inmiddels ongeveer een derde uit ledarmaturen. Dit is een forse stijging ten opzichte van de situatie in 2017, ten tijden van het opstellen van het IBOR 2018-2021. Toen bestond namelijk slechts 10% van de armaturen uit ledarmaturen. Het areaal is goed op orde en er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Het dagelijks beheer en onderhoud en het databeheer wordt in opdracht van Zwijndrecht uitgevoerd door de gemeente Dordrecht op basis van een *Service Level Agreement*. Hiervoor wordt jaarlijks een jaarplan openbare verlichting opgesteld. Vervangingsprojecten worden in opdracht van Zwijndrecht uitgevoerd door aannemers.

Tabel 11. Areaal openbare verlichting.

Onderhoudselement	Areaal
Lichtmasten	10.335 stuks
Armaturen	10.561 stuks

Afbeelding 7. Openbare verlichting langs de Burgemeester Jansenlaan.

6.4.2 Uitgangspunten voor beheer en onderhoud

Het beheer en onderhoud van de openbare verlichting vindt plaats volgens de Nota Openbare Verlichting 2015-2023 'Licht waar het moet, donker waar het kan' en de volgende uitgangspunten:

- Voor het dagelijks beheer en het databeheer werkt Zwijndrecht samen met de gemeente Dordrecht.
- Grootschalige vervangingen worden bij voorkeur gekoppeld aan grotere (integrale) reconstructies in het kader van het investeringsplan.

6.4.3 Exploitatiebudget en investeringskredieten

Voor het beheer en onderhoud aan openbare verlichting is jaarlijks € 485.059,- beschikbaar. Ongeveer de helft van dit bedrag is voor energiekosten. Met de andere helft van dit bedrag wordt onder andere klein onderhoud uitgevoerd, enkele kleine vervangingen en storingen opgelost.

Tabel 12. Exploitatiebudget voor onderhoud van openbare verlichting in 2021.

Onderhoudsgroep	Goederen en diensten derden	Materiaalkosten	Uitvoering eigen dienst	VAT	Totaal
Openbare verlichting	€ 221.000	€ 256.783		€ 7.276	€ 485.059

6.4.4 Ontwikkelingen en aandachtspunten

- De Nota Openbare Verlichting 2015-2023 'Licht waar het moet, donker waar het kan' loopt in 2023 af en moet geactualiseerd worden. Hier wordt in 2022 mee gestart.
- In overeenstemming met het bestaande beleid en gemeentelijke ambities wordt de komende jaren verder gewerkt aan de verduurzaming van de openbare verlichting.
- Door veranderde arbo-technische eisen is bodemonderzoek nodig voorafgaand aan de uitvoering van werkzaamheden. Dit brengt extra kosten met zich mee.
- Sinds enige tijd brengt Stedin kosten in rekening bij de gemeente (aanmeldingskosten online portal) die zij voorheen niet in rekening brachten. Ook dit brengt extra kosten met zich mee.

Conclusies

- Het exploitatiebudget voor onderhoud aan openbare verlichting staat onder druk door o.a. bodemonderzoek dat nodig is door veranderde arbo-technische eisen en aanmeldingskosten die Stedin in rekening brengt. Om deze op te vangen is structureel € 20.000,- extra exploitatiebudget nodig.

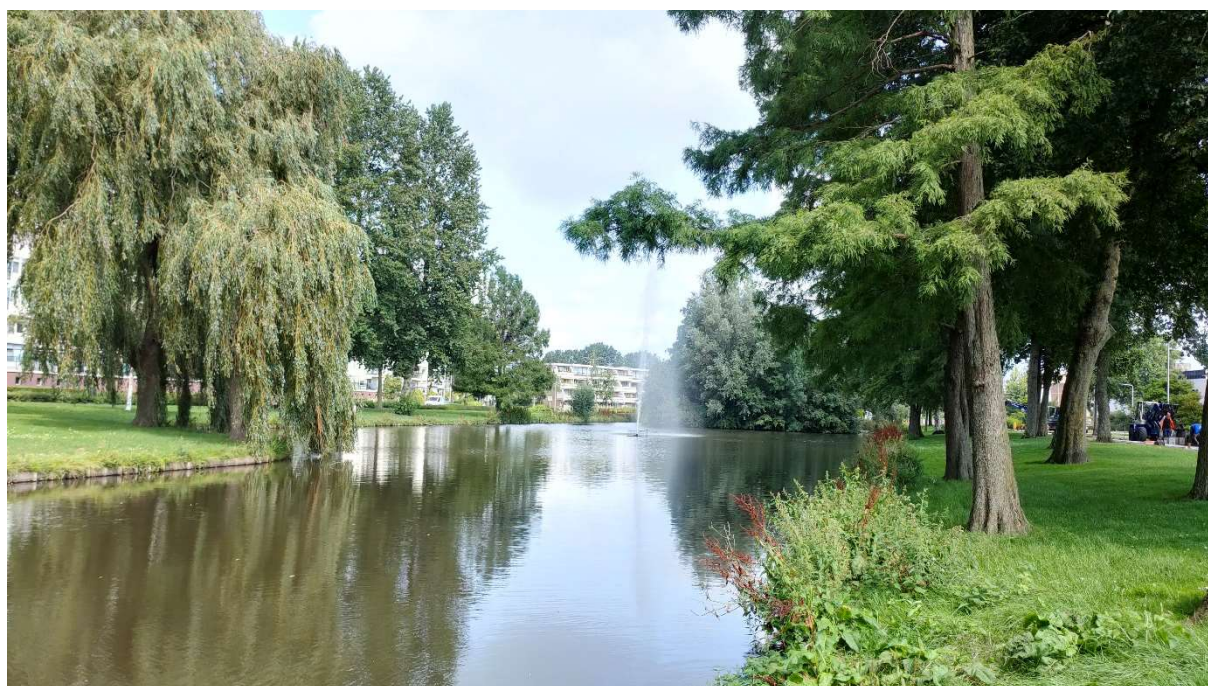
6.5 Water en oevervoorzieningen

6.5.1 Achtergrond en areaal

De onderhoudsgroep water en oevervoorzieningen bestaat uit watergangen, waterpartijen beschoeide en onbeschoeide oevers, fontein en feestverlichting. Een overzicht van het areaal is opgenomen in onderstaande tabel. Havens vallen niet onder deze onderhoudsgroep, maar vormen een aparte onderhoudsgroep (zie paragraaf 6.7). Niet alle watergangen zijn in beheer bij de gemeente. Van de totale 63,5 km aan watergangen in het stedelijk gebied is 25,2 km in beheer bij de gemeente. De werkzaamheden bestaan onder andere uit het uitvoeren van klein onderhoud aan beschoeiingen, het baggeren van de watergangen, het verwijderen van drijfvuil en het plaatsen van faunatrappen. Onderhoud aan de fontein wordt door de eigen dienst uitgevoerd. Overig onderhoud wordt via een aanbesteding uitgevoerd door aannemers.

Tabel 13. Areaal water en oevervoorzieningen.

Onderhoudselement	Areaal
Watergangen en waterpartijen	207.400 m ²
Beschoeide oevers	53.000 m ¹
Onbeschoeide oevers	27.000 m ¹
Fontein	15 stuks
Duikers	1589,6 m ¹
Keermuren	72 stuks

Afbeelding 10. Waterpartij tussen de Swanendrift en Laan van Walburg.

6.5.2 Uitgangspunten voor beheer en onderhoud

Het beheer en onderhoud wordt uitgevoerd volgens de volgende uitgangspunten:

- Het doel is om de watergangen en beschoeiingen functioneel te houden.
- Voor het uitvoeren van de baggerwerkzaamheden werkt Zwijndrecht samen met het waterschap Hollandse Delta.

6.5.3 Beschikbaar exploitatiebudget

In 2021 was een exploitatiebudget beschikbaar van in totaal € 391.766,- voor het uitvoeren van onderhoud aan water en oevervoorzieningen.

Tabel 14. Exploitatiebudget voor onderhoud van water en oevervoorzieningen.

Onderhoudsgroep	Goederen en diensten derden	Materiaalkosten	Uitvoering eigen dienst	VAT	Totaal
Water en oevervoorzieningen	€ 354.312	€ 14.454		€ 23.000	€ 391.766

6.5.4 Ontwikkelingen en aandachtspunten

- Om invulling te geven aan de ambities van Zwijndrecht op gebied van duurzaamheid (klimaatadaptatie) en biodiversiteit worden beschoeide oevers waar mogelijk aan het einde van de levensduur vervangen door natuurvriendelijke oevers. Dit betekent een verschuiving in kosten. In plaats van dat er wordt geïnvesteerd in nieuwe beschoeiingen zijn de kosten voor het groenonderhoud hoger.
- Onderdeel van het exploitatiebudget voor water en oevervoorzieningen is het budget voor fontein en feestverlichting. Door uitbreiding van het areaal is het huidige budget onvoldoende toereikend. Jaarlijks is € 5.000,- extra nodig.
- De verwachting is dat in de toekomst drinkwatertappunten in de openbare ruimte worden gerealiseerd, waar inwoners of bezoekers van de gemeente een flesje kunnen bijvullen. Op dat moment moet hier ook onderhoudsbudget voor worden aangevraagd.

Conclusies

- Door uitbreiding van het areaal feestverlichting (maakt onderdeel uit van het budget fontein en feestverlichting) is jaarlijks € 5000,- extra onderhoudsbudget nodig.

6.6 Brandkranen en brandputten

6.6.1 Achtergrond en areaal

In het IBOR 2018-2021 zijn de brandkranen en brandputten ondergebracht bij water en oevervoorzieningen. De brandkranen en brandputten vormen echter een aparte onderhoudsgroep en worden daarom in deze paragraaf beschreven. Brandkranen zijn, veelal ondergrondse, aftappunten die zijn aangesloten op het drinkwaternetwerk en zorgen voor bluswater. Ze liggen in de openbare ruimte op bijvoorbeeld het trottoir, de weg of in het openbaar groen. Brandputten zijn diepe geboorde putten die niet zijn aangesloten op het drinkwaternetwerk maar op het grondwater. Brandputten bieden een uitkomst op plekken waar het drinkwaternetwerk onvoldoende capaciteit heeft. In Zwijndrecht zijn negen brandputten gerealiseerd op industrieterrein de Geer en veertien langs het spoor. Het is vanzelfsprekend belangrijk dat de brandkranen en brandputten functioneel blijven, daarom zijn inspecties en onderhoud noodzakelijk.

Tabel 15. Areaal brandkranen en brandputten.

Onderhoudselement	Areaal
Brandkranen	1243 stuks
Brandputten	9 stuks

Afbeelding 11. Brandput op industrieterrein de Geer.

6.6.2 Uitgangspunten voor beheer en onderhoud

Het beheer en onderhoud aan brandkranen en brandputten vindt plaats volgens de volgende uitgangspunten:

- Het belangrijkste doel van het beheer en onderhoud is om de brandkranen en brandputten functioneel te houden.
- Jaarlijks worden brandkranen en brandputten gecontroleerd op bereikbaarheid, bedienbaarheid en functionaliteit en wordt indien nodig onderhoud uitgevoerd.

Afbeelding 12. Voorbeeld van een brandkraan.

6.6.3 Beschikbaar exploitatiebudget

Voor het jaarlijks onderhoud is in totaal € 51.000,- beschikbaar. Naast het onderhoud wordt ook de vervanging van brandkranen uit dit budget bekostigd.

Tabel 16. Exploitatiebudget voor onderhoud van brandkranen en brandputten in 2021.

Onderhoudsgroep	Goederen en diensten derden	Materiaalkosten	Uitvoering eigen dienst	VAT	Totaal
Brandkranen en -putten	€ 51.000				€ 51.000

5.6.4 Ontwikkelingen en aandachtspunten

- Een aantal jaar geleden zijn 14 brandbluspunten gerealiseerd in de openbare ruimte langs het spoor. Deze brandputten zijn voornamelijk nog in beheer bij de brandweer maar komen vanaf 2040 in beheer bij de gemeente. Dit heeft nog geen consequenties voor het beheerbudget van de aankomende vier jaar.

Conclusie

- Het exploitatiebudget voor brandkranen en brandputten is voor de komende jaren voldoende toereikend.

6.7 Havens

6.7.1 Achtergrond en areaal

De gemeente Zwijndrecht is van oudsher een scheepvaartgeoriënteerde gemeente en de scheepvaart vervult nog steeds een belangrijke economische rol voor Zwijndrecht. De scheepvaart en havens dragen bij aan de identiteit van Zwijndrecht. Niet voor niets profileert Zwijndrecht zich als thuishaven van de binnenvaart. De havens bieden ruimte voor watergerelateerde economische bedrijfsactiviteiten. Het beleid is erop gericht om ruimte voor dergelijke bedrijfsactiviteiten te optimaliseren door de watergebonden percelen nog beter te benutten voor watergebonden bedrijven. Voor het havenbeheer werkt Zwijndrecht samen met het Havenbedrijf Rotterdam voor bijvoorbeeld de inning van havengelden en de ontwikkeling van havens en haventerreinen.

Om de havens blijvend in stand te houden en te laten functioneren is een continue investering van tijd en middelen noodzakelijk. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om het uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden aan beschoeiingen, damwandconstructies, glooiingen en het uitvoeren van baggerwerkzaamheden. De werkzaamheden worden uitgevoerd via een aanbesteding door externe aannemers.

In totaal zijn er 13 havens in de gemeente Zwijndrecht. Het gaat hierbij om de: Swinhaven, Drechthaven, Develhaven, Schokhaven, Uilenhaven, Maasboulevard/Westkeetshaven, Euryzakade, Maashaven, Maasplein, Kade Zomerlust, Oostkeetshaven, Balkengat en Strooppot. De Uilenvlietsehaven is niet in beheer bij de gemeente.

Tabel 17. Areaal havens.

Onderhoudselement	Areaal
Beschoeiing	165 m ¹
Damwandconstructies	1.268 m ¹
Glooiing	2.790 m ¹
Steiger	48 m ¹
Totaal constructies	4.213 m¹
Totaal waterbodems	213.603 m ²
Havenlichten	8 stuks
Walstroomvoorzieningen	3 stuks

6.7.2 Uitgangspunten voor beheer en onderhoud

Het beheer en onderhoud vindt plaats volgens de volgende uitgangspunten:

- Het belangrijkste doel van het beheer en onderhoud is om de havens functioneel te houden.
- Voor het havenbeheer werkt Zwijndrecht samen met het Havenbedrijf Rotterdam.
- Beheer en onderhoud wordt waar nodig afgestemd met Rijkswaterstaat.
- Baggeronderhoud wordt uitgevoerd op basis van baggerafspraken en vastgestelde streefdiepten.

6.7.3 Beschikbaar exploitatiebudget

In 2021 is een exploitatiebudget beschikbaar van in totaal € 176.300,- voor het beheer en onderhoud aan de havens en natte kunstwerken. Dit bedrag is exclusief baggeren. Baggerwerkzaamheden worden niet jaarlijks uitgevoerd en zouden zorgen voor sterke schommelingen in het benodigde exploitatiebudget als dit er wel in wordt meegenomen. Daarom wordt voor de uitvoering van

baggerwerkzaamheden apart budget aangevraagd op het moment dat duidelijk is dat er baggerwerkzaamheden moeten plaatsvinden.

Tabel 18. Exploitatiebudget voor onderhoud van havens in 2021.

Onderhoudsgroep	Goederen en diensten derden	Materiaalkosten	Uitvoering eigen dienst	VAT	Totaal
Havens	€ 176.300				€ 176.300

6.7.4 Ontwikkelingen en aandachtspunten

- De Schokhaven is over het geheel verouderd. De damwanden hebben veel schade in de vorm van afbrokkeling en wapeningscorrosie. De damwand in het noorden is erg verzakt en heeft een verhoogd veiligheidsrisico.
- Het grootste gedeelte van de kades bij de Maashaven zit in de planning om te worden vervangen. Er zijn hier enkele grote gebreken aangetroffen nabij het peton van de waterbus en bij de Euryzakade.
- De Kade Veerplein verkeert in zeer slechte staat en wordt vervangen in 2021/2022.
- De glooiingen rond het Balkengat zijn verzakt en dienen hersteld te worden. Ook de beschoeiingen bij de huizen tonen veel houtrot. Deze vallen echter onder het eigendom van de bewoners.
- Het ponton van de waterbus valt officieel onder voetveren en niet onder havens. In de praktijk komt het erop neer dat de havenbeheerder het beheer uitvoert. De waterpontons voor de waterbus, bestaande uit twee delen, zijn in 2001 aangelegd (Er zijn in totaal 9 voorzieningen in de Drechtsteden). Het plan is om na 10 jaar de pontons uit het water te halen voor groot onderhoud. Jaarlijks onderhoud wordt gedaan aan de slechtste plekken. In 2014 is voor het laatst groot onderhoud uitgevoerd en uitgerust met ledverlichting. Momenteel wordt groot onderhoud voorzien in jaar 2022 bij overgang van de publieke dienstverlener.

Conclusie

- Het exploitatiebudget voor havens is voor de komende jaren voldoende toereikend.
- Baggerwerkzaamheden in de havens fluctueren jaarlijks sterk. Daarom wordt daarvoor apart budget aangevraagd.

7. Maatschappelijk gericht beheer

7.1 Groen

7.2.1 Achtergrond en areaal

Een groot deel van de openbare ruimte bestaat uit groen zoals gazons, ruwe grasvegetaties en beplanting. Groen heeft meerdere functies. In het bijzonder draagt groen bij aan de identiteit, gezondheid, leefbaarheid, klimaat en biodiversiteit.

In het raadsprogramma 2018-2022 'Krachtig Zwijndrecht' is de ambitie vastgelegd om het groenonderhoud in Zwijndrecht goed op orde te houden (B-niveau). In 2017 zijn de huidige kwaliteitsniveaus vastgelegd in het IBOR 2018-2021 en daar is uitgegaan van gedifferentieerd beheer. Voor het openbaar groen is afgesproken dat het openbaar groen voor een groot gedeelte op B-niveau wordt onderhouden en een klein gedeelte op C-niveau (uitmaaien bosplantsoen). Op de begraafplaatsen wordt het groen op A-niveau onderhouden. Zoals in de inleiding is opgenomen valt het beheer van de begraafplaatsen buiten het IBOR. Uit de schouwresultaten is op te maken dat het openbaar al grotendeels op B-niveau ligt. Wel is het zo dat het op bepaalde momenten in het jaar, vaak rond de langste dag van het jaar, niet aan het vastgestelde kwaliteitsniveau kan worden voldaan. Meestal is er op die momenten sprake van een combinatie van warm en vochtig weer en is er als gevolg daarvan een explosieve groei aan onkruiden.

Tabel 19. Areaal openbaar groen.

Onderhoudselement	Areaal
Gazon	896.468* m2
Ruw gras	603.820* m2
Vaste planten	37.854* m2
Bodembedekkers	49.102* m2
Heesterbeplanting	123.234* m2
Bosplantsoen	251.368* m2
Hagen	170.767* m2
Totaal groenoppervlakte	2.132.613* m2
Bomen	20.070 stuks

*areaalgegevens overgenomen uit IBOR 2018-2021. I.v.m. de overgang naar een nieuw beheersysteem zijn de huidige areaalgegevens niet representatief.

7.2.2 Uitgangspunten voor beheer en onderhoud

Het beheer en onderhoud vindt plaats volgens de volgende uitgangspunten:

- Het groenonderhoud vindt voor een gedeelte plaats door de eigen dienst. Aanvullend hierop hebben we bestekken voor het maaien, het snoeien van bomen en het schoffelen van beplantingsvakken.
- Een deel van het onderhoud wordt uitgevoerd door mensen met afstand tot de arbeidsmarkt.
- Het openbaar groen wordt gedifferentieerd onderhouden. Dit houdt in dat een deel van het openbaar groen op kwaliteitsniveau B en een deel op kwaliteitsniveau C onderhouden wordt.
- Er worden geen chemische bestrijdingsmiddelen gebruikt in het groenbeheer en de onkruidbestrijding op verharding.

7.2.3 Exploitatiebudget

Het exploitatiebudget voor het beheer en onderhoud van het openbaar is opgebouwd uit verschillende onderdelen. In totaal is er jaarlijks € 3.054.475,- beschikbaar voor het uitvoeren van beheer en onderhoud door de eigen dienst en door aannemers. De afgelopen jaren is door de gemeenteraad extra structureel onderhoudsbudget beschikbaar gesteld, bijvoorbeeld voor het maaien en het vervangen van beplantingen.

Tabel 20. Exploitatiebudget voor onderhoud van openbaar groen in 2021.

Onderhoudsgroep	Goederen en diensten derden	Materiaalkosten	Uitvoering eigen dienst	VAT	Totaal
Groen	€ 1.752.705	€ 3.742	€ 1.212.028		€ 2.968.475

Afbeelding 13. Snoeiwerkzaamheden aan bomen langs de parkeerplaats bij VVGZ.

7.2.4 Ontwikkelingen en aandachtspunten

Voor het beheer en onderhoud van het openbaar groen zijn volgende ontwikkelingen en aandachtspunten van belang:

- Als gevolg van klimaatverandering heeft ook de gemeente Zwijndrecht te maken met langdurige periodes van droogte afgewisseld met korte periodes waarin veel neerslag valt. Om de openbare ruimte klimaatbestendig te maken wordt ingezet op vergroening. Dit resulteert in een uitbreiding van het areaal en een stijging in beheerkosten.
- In toenemende mate wordt ingezet op groene speelplekken en speelaanleidingen in het groen. In tegenstelling tot traditionele speelplekken vraagt dit om een ander type onderhoud.
- Afgelopen jaren hebben ziekten en plagen grote invloed gehad op het openbaar groen. Denk daarbij aan de essentaksterfte, roetschorsziekte, iepziekte en de eikenprocessierups. Mede hierdoor staat het onderhoudsbudget voor bomen onder druk en is daar een structureel tekort op.
- Om de gemeentelijke ambities aangaande biodiversiteit te realiseren zal bij de inrichting vaker worden gekozen voor een gevarieerder aanbod aan beplantingen. Hierdoor wordt het onderhoud duurder.

- Er wordt op moment van schrijven een regionale aanbesteding voorbereid op het gebied van boomonderhoud.
- In 2019 is het integraal groenbeleid 'Groen leeft' vastgesteld en in 2021 het programma duurzaamheid 'Naar een toekomstbestendig Zwijndrecht'. In beide documenten is ook aandacht voor biodiversiteit en inrichting van groene ruimte.

Conclusies

- Als gevolg van het vergroenen van de openbare ruimte en het klimaatadaptief inrichten van de buitenruimte stijgen de onderhoudskosten en is (op dit moment) € 20.000 extra per jaar nodig.
- Door boomziekten die het gemeentelijk bomenbestand teisteren is structureel € 20.000,- extra nodig.

7.2 Spelen

7.2.1 Achtergrond en areaal

Speelplekken dragen bij aan de leefbaarheid van wijken en buurten. Ze nodigen kinderen uit om te bewegen en fungeren als ontmoetingsplek. Het dagelijks beheer en onderhoud van speelvoorzieningen bestaat uit periodieke veiligheidsinspecties, het schoonhouden van speeltoestellen, het uitvoeren van klein onderhoud en het beheer van valondergronden. Valondergronden zijn ondergronden zoals zand, rubbertegels en kunstgras die specifiek zijn aangebracht met als doel om rondom een speeltoestel voldoende valdemping te creëren. Het onderhoud wordt bekostigd uit het exploitatiebudget spelen. Het onderhoud aan overige ondergronden op speelplekken zoals gras en verhardingen worden bekostigd uit andere exploitatiebudgetten. Het areaal bestaat uit 527 speeltoestellen, 71 speelaanleidingen en in totaal circa 18.500 m² aan valondergronden verspreid over 152 speelplekken. Speelaanleidingen zijn objecten zoals stapstenen en boomstammen die kinderen aanleiding geven om te spelen. Middels het investeringsprogramma (IP) speelvoorzieningen is de afgelopen jaren een inhaalslag gemaakt met betrekking tot de kwaliteit van de openbare ruimte. Veel achterstallig onderhoud is de afgelopen jaren weggewerkt.

Tabel 21. Areaal speelvoorzieningen.

Onderhoudselement	Areaal
Speeltoestellen	527 stuks
Speelaanleidingen	71 stuks
Valondergronden	18.500 m ²

Afbeelding 14. Speelplek aan de Schaerlaeckenoord te Zwijndrecht.

7.2.2 Uitgangspunten voor beheer en onderhoud

Het beheer en onderhoud vindt plaats volgens de volgende uitgangspunten:

- Veiligheid heeft de hoogste prioriteit. Als de veiligheid van een speeltoestel of speelaanleiding niet langer kan worden gegarandeerd en reparatie niet mogelijk is dan wordt het speeltoestel of de speelaanleiding verwijderd en indien mogelijk vervangen.
- Onderhoud aan speeltoestellen vindt plaats op basis van periodieke veiligheidsinspecties, een externe inspectie en meldingen van bewoners.
- Het Speelruimteplan 2017-2026 'Buitenspelen is voor iedereen' vormt het belangrijkste beleidskader voor de aanleg en het onderhoud van speelplekken.
- Speelvoorzieningen worden onderhouden op kwaliteitsniveau B.

7.2.3 Exploitatiebudget

Voor het beheer en onderhoud van speelvoorzieningen is jaarlijks € 468.091,- beschikbaar. Een deel van de werkzaamheden worden uitgevoerd door de eigen dienst en een deel wordt uitbesteed. De vervanging van speelplekken en speeltoestellen wordt veelal niet bekostigd uit het exploitatiebudget, maar uit het investeringsprogramma voor speelvoorzieningen.

Tabel 22. Exploitatiebudget voor onderhoud van speelvoorzieningen in 2021.

Onderhoudsgroep	Goederen en diensten derden	Materiaalkosten	Uitvoering eigen dienst	VAT	Totaal
Spelen	€ 73.620		€ 378.877	€ 15.594	€ 468.091

7.2.4 Ontwikkelingen en aandachtspunten

De afgelopen jaren is in toenemende mate ingezet op groene speelplekken en natuurlijk spelen. Dit houdt in dat er ruimte wordt gecreëerd voor natuurlijke speelruimte zoals ruigte, bosjes, reliëf, wadi's en boomstammen. Groene speelplekken dragen bij aan een klimaatadaptieve inrichting van de openbare ruimte en bieden kinderen een verscheidenheid aan uitdagingen. Uit onderzoek is naar voren gekomen dat een groene omgeving bijdraagt aan een gezonde leefstijl en dat kinderen langer buitenspelen. Tegelijkertijd brengt een groene speelplek andere onderhoudskosten met zich mee dan een traditionele speelplek. Deze kosten komen voornamelijk ten laste van het exploitatiebudget groen. Een andere ontwikkeling is dat er meer ruimte wordt gemaakt voor sport in de openbare ruimte. Als het areaal zich uitbreidt met sporttoestellen in de openbare ruimte dan is het van belang dat het exploitatiebudget spelen daarvoor wordt verhoogd.

Conclusie

- Het exploitatiebudget voor speelvoorzieningen in de openbare ruimte is voor de komende jaren voldoende toereikend.

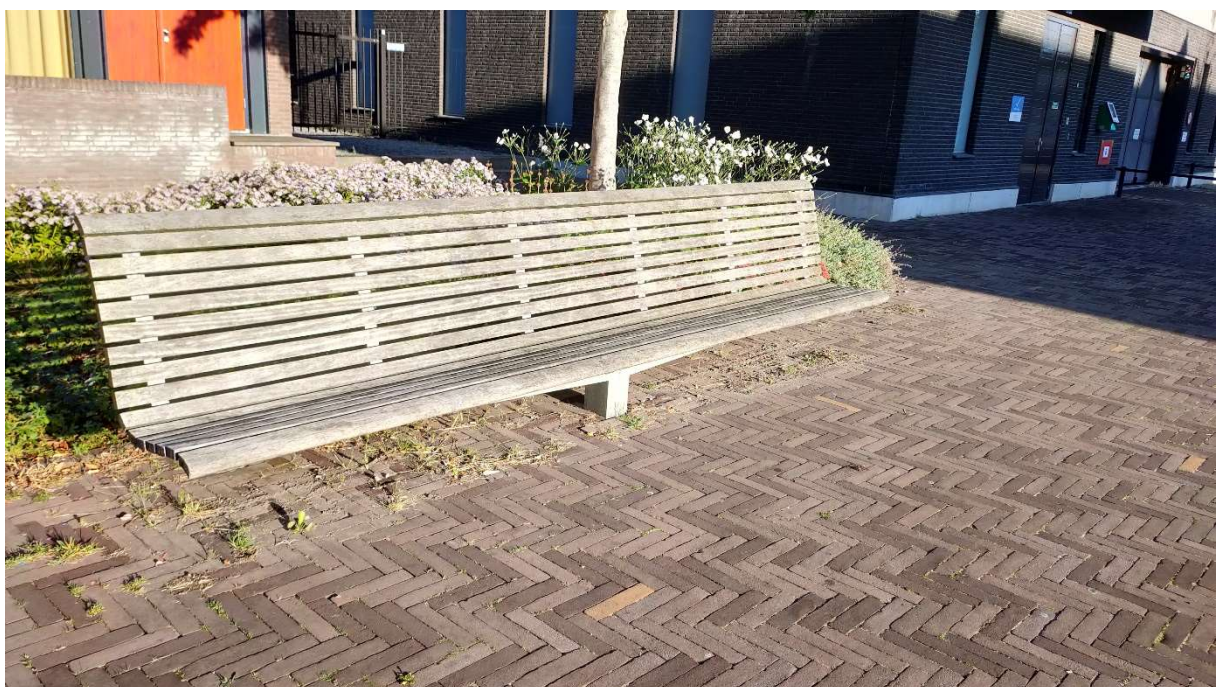
7.3 Straatmeubilair

7.3.1 Achtergrond en areaal

Het areaal straatmeubilair bestaat uit onder andere banken/picknicktafels, paaltjes, fietsnietjes e.d. Het onderhoud bestaat uit het uitvoeren van kleine reparaties inclusief vervanging zodat het straatmeubilair functioneel blijft en uitnodigt om er gebruik van te maken. Afvalbakken en hondenpoepbakken vallen niet onder straatmeubilair maar onder reiniging (7.4). Alleen van de banken/picknicktafels is tot dusver het areaal in kaart gebracht.

Tabel 23. Areaal straatmeubilair.

Onderhoudselement	Areaal (stuks)
Banken en picknicktafels	552

Afbeelding 15. Onderdeel van het straatmeubilair zijn de banken.

7.3.2 Uitgangspunten voor beheer en onderhoud

Het beheer en onderhoud van straatmeubilair vindt plaats volgens de volgende uitgangspunten:

- Afvalbakken, hondenpoepbakken en zitbanken/picknicktafels zien er uitnodigend uit om te gebruiken.
- Voor straatmeubilair bestaat geen beleidskader, wel zijn in het Standaard Programma van Eisen 2015 eisen opgenomen voor de plaatsing van straatmeubilair.
- Straatmeubilair wordt onderhouden op kwaliteitsniveau B.
- Bij het beheer en onderhoud wordt gebruik gemaakt van mensen met afstand tot de arbeidsmarkt.

7.3.3 Beschikbaar exploitatiebudget

Voor onderhoud aan straatmeubilair is een zeer beperkt budget beschikbaar van € 3.435,- per jaar.

Tabel 45. Exploitatiebudget voor onderhoud van straatmeubilair in 2021.

Onderhoudsgroep	Goederen en diensten derden	Materiaalkosten	Uitvoering eigen dienst	VAT	Totaal
Straatmeubilair	€ 3.435				€ 3.435

7.3.4 Ontwikkelingen en aandachtspunten

Voor het beheer en onderhoud van het straatmeubilair zijn de volgende aandachtspunten van belang:

- Het beschikbare onderhoudsbudget is onvoldoende om straatmeubilair tijdig te kunnen vervangen. Ter referentie: met het vervangen van een bank zoals op afbeelding 15 zou al gelijk zo goed als het gehele jaarlijkse onderhoudsbudget voor straatmeubilair benut zijn.

Conclusies

- Het beschikbare onderhoudsbudget is onvoldoende en moet worden opgehoogd met € 15.000,-

7.4 (Straat)reiniging

7.4.1 Achtergrond en areaal

Onder (straat)reiniging worden de werkzaamheden verstaan die uitgevoerd worden met betrekking tot zwerfafvalbestrijding zoals het leeghalen, schoonhouden en indien nodig vervangen van de in totaal 827 afvalbakken en het verwijderen van zwerfafval uit de openbare ruimte. Verder valt onder reiniging de onkruidbestrijding op verharding en het straatvegen.

Vervuiling van de openbare ruimte is één van de grootste ergernissen onder inwoners. In het Raadsprogramma 2018-2022 'Krachtig Zwijndrecht' is de ambitie vastgelegd dat de buitenruimte schoon moet zijn en vrij van zwerfvuil en graffiti. Daarbij wordt opgemerkt dat dit een gedeelde verantwoordelijkheid is en dat niet alleen de gemeente hier zorg voor kan dragen. Vooral als het gaat om zwerfafval is dit een probleem dat gezamenlijk moet worden aangepakt. Het is lastig om deze problematiek op te lossen omdat de oorzaak ligt in het gedrag van mensen.

Uit technische schouwen blijkt dat het beoogde kwaliteitsniveau (B) ruimschoots wordt gehaald. Dit resulteert echter niet automatisch in een hogere tevredenheid onder inwoners. Daarbij geldt dat op zogenaamde 'hotspots' het beoogde kwaliteitsniveau niet altijd wordt behaald.

Tabel 25. Areaal reiniging.

Onderhoudselement	Areaal
Straatvegen/zwerfvuil verwijderen	4.566.700 m ²
Onkruidbestrijding op verharding	1.803.444 m ²
Afvalbakken	827 stuks
Hondenpoepbakken	56 stuks

Afbeelding 16. Veegwerkzaamheden in uitvoering op de Ringdijk te Zwijndrecht.

7.4.2 Uitgangspunten voor beheer en onderhoud

Het beheer en onderhoud vindt plaats volgens de volgende uitgangspunten:

- Een schone openbare ruimte is een gezamenlijke verantwoordelijkheid.
- De openbare ruimte wordt onderhouden op kwaliteitsniveau B.

- Bij het beheer en onderhoud wordt waar mogelijk gebruik gemaakt van mensen met afstand tot de arbeidsmarkt.

De zwerfafvalbestrijding is een beheeronderdeel dat geschikt is om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt deel te laten nemen aan het arbeidsproces. Zo maakt onze werf veel gebruik van medewerkers van Baanbrekend en houdt Leerwerkbedrijf Zwijndrecht Werkt grote gedeelten van de wijken Noord en Kort Ambacht schoon. Het inzetten van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt blijft in de zwerfafvalbestrijding een belangrijke doelstelling.

7.4.3 Beschikbaar exploitatiebudget

Het beschikbare exploitatiebudget is opgebouwd uit een aantal onderdelen, waarbij ook onderscheid is tussen straatreiniging en zwerfafval. In totaal is jaarlijks € 716.119,- beschikbaar voor reiniging. De zwerfafvalvergoeding die de gemeente ontvangt van Nedvang (€ 54.000,- in 2021) maakt geen onderdeel van dit bedrag.

Tabel 26. Exploitatiebudget voor (straat)reiniging in 2021.

Onderhoudsgroep	Goederen en diensten derden	Materiaalkosten	Uitvoering eigen dienst	VAT	Totaal
(Straat)reiniging	€ 576.507		€ 139.612		€ 716.119

6.4.4 Ontwikkelingen en aandachtspunten

Binnen reiniging zijn de volgende ontwikkelingen en aandachtspunten van belang:

- Vanaf 1 juli 2021 zit er op kleine plastic flesjes statiegeld en per 31 december 2022 wordt ook statiegeld op blikjes ingevoerd. Deze landelijke maatregelen dragen bij aan het terugdringen van zwerfafval.
- Tot eind 2022 wordt een beroep gedaan op het zwerfafvalfonds van Nedvang. De vergoeding die de gemeente Zwijndrecht uit dit fonds ontvangt bedroeg in 2021 € 54.000,-. Als gevolg van het voorgaande punt wordt op landelijk niveau gekeken of en hoe de zwerfafvalvergoeding vanaf 2023 georganiseerd wordt.
- In september 2021 is het project "Schoon Belonen" gestart. Hiervoor wordt aan maatschappelijke organisaties, verenigingen en scholen gevraagd of ze een gebied willen adopteren om schoon te houden. Daarvoor kunnen ze een beloning krijgen van € 750,-.
- Op moment van schrijven vindt een optimalisatie plaats van het afvalbakkenbestand. De aanleiding hiervoor is de grote afvalbakkendichtheid in Zwijndrecht. In 2019 beschikte Zwijndrecht over 18,5 afvalbakken per 100 inwoners. Het landelijk gemiddelde in dezelfde stedelijkheidsklasse is 13,5 afvalbakken per 100 inwoners. Ook na de optimalisatie zal Zwijndrecht boven het landelijk gemiddelde zitten. In het verleden zijn er regelmatig op verzoek van inwoners afvalbakken bijgeplaatst. In de praktijk blijkt dat extra afvalbakken lang niet altijd bijdragen aan een schonere leefomgeving. Daarbij wordt ook kritisch gekeken naar de situering, staan de afvalbakken nog wel op de juiste plaats? De kleine besparing die hiermee gerealiseerd wordt gebruiken we om de afvalbakken schoon te houden

Conclusies

- Het beschikbare onderhoudsbudget is onvoldoende en moet worden opgehoogd met in totaal € 15.000, waarvoor € 5.000,- bestemd voor het verwijderen van kauwgom van verharding en € 10.000,- voor het verwijderen van graffiti.

7.5 Gedenktekens en kunst in de openbare ruimte

7.5.1 Achtergrond en areaal

Als gevolg van weersinvloeden, luchtvervuiling en in sommige gevallen bekladding of vandalisme is onderhoud aan gedenktekens en kunst (hierna: kunstobjecten) in de openbare ruimte nodig. Dit onderhoud wordt uitgevoerd door een externe specialistische partij en bestaat uit het schoonhouden van de kunstobjecten en het uitvoeren van kleine en grote reparaties. Onderhoud wordt uitgevoerd op basis van een jaarlijkse schouw (monitoring), eigen waarnemingen en meldingen. Voor de 55 beelden in het Noordpark, die onderdeel uitmaken van Beeldenpark Drechtoevers, geldt dat het onderhoud hiervan wordt uitgevoerd door Stichting Beeldenpark Drechtoevers. Hiervoor ontvangt de stichting jaarlijks een subsidie van de gemeente. De subsidie is bedoeld voor het samenstellen, onderhouden, beheren en tonen van de collectie beelden in het Beeldenpark Drechtoevers. Dit geld komt niet uit het exploitatiebudget voor kunst. In totaal heeft de gemeente Zwijndrecht 46 kunstobjecten in beheer. Het gaat hierbij onder andere om beelden, monumenten en gedenktekens. Kunst in de openbare ruimte is onderdeel van ons cultureel erfgoed en draagt bij aan de identiteit en het karakter van een plek. Het is daarom van belang dat voor een verantwoord beheer en onderhoud voldoende structureel budget is.

Tabel 27. Areaal kunst in de openbare ruimte.

Onderhoudselement	Areaal (stuks)
Kunstobjecten	46

Afbeelding 17. Hoornboom, Gonda van der Zwaag, 2010, onderdeel van het Beeldenpark Noordoevers.

7.5.2 Uitgangspunten voor beheer en onderhoud

Het beheer en onderhoud vindt plaats volgens de volgende uitgangspunten:

- Een jaarlijkse schouw door restaurator of deskundige vormt de basis voor het onderhoud.
- Beheer en onderhoud vindt plaats met respect voor de achtergrond, de oorspronkelijke vormgeving en betekenis van het kunstobject.
- Gedenktekens en kunstobjecten worden onderhouden op kwaliteitsniveau B.

7.5.3 Beschikbaar exploitatiebudget

Jaarlijks is een onderhoudsbudget van € 20.430,- beschikbaar voor het onderhoud van kunst in de openbare ruimte. Het exploitatiebudget is de afgelopen jaren voldoende toereikend geweest. De verwachting is dat dit de komende jaren nog steeds het geval zal zijn. Het jaarlijks exploitatiebudget wordt niet gebruikt voor de realisatie van nieuwe kunstobjecten.

Tabel 28. Exploitatiebudget voor onderhoud van kunst in de openbare ruimte in 2021.

Onderhoudsgroep	Goederen en diensten derden	Materiaalkosten	Uitvoering eigen dienst	VAT	Totaal
Gedenktekens en kunst in de openbare ruimte	€ 20.430				€ 20.430

Afbeelding 18. Oorlogsmonument op het Raadhuisplein.

7.5.4 Ontwikkelingen en aandachtspunten

Er is geen (vastgelegd) beleid omtrent kunst in de openbare ruimte. Dit betekent dat er geen vaste werkwijze is bij aanvragen voor nieuwe kunstobjecten en bijvoorbeeld verplaatsingen van bestaande kunstobjecten. Op dit moment wordt daar op praktische wijze mee omgegaan en wordt bij verplaatsing of wijziging van het kunstwerk waar mogelijk de kunstenaar of de nabestaanden van de kunstenaar betrokken. Ook is niet vastgelegd aan welke eisen nieuwe kunstobjecten in de openbare ruimte moeten voldoen. Een ander aandachtspunt is dat de gemeente regelmatig verzoeken ontvangt voor het bijplaatsen van kunstobjecten. Er is echter alleen budget voor het onderhoud van bestaande kunstobjecten en gedenktekens en geen budget voor de aanschaf of het plaatsen van nieuwe kunstobjecten.

Conclusies

- Het exploitatiebudget voor gedenktekens en kunst in de openbare ruimte is voor de komende jaren voldoende toereikend.

7.6 Kinderboerderij de Kiboe-hoeve

7.6.1 Achtergrond en areaal

Kinderboerderij de Kiboe-hoeve in het Develpark vormt een bijzonder onderdeel van het beheerplan. Dit is namelijk in tegenstelling tot de onderhoudsgroepen die in de vorige paragrafen voorbij zijn gekomen één afgebakende locatie binnen de gemeente. Het dagelijks beheer van de kinderboerderij bestaat onder andere uit het verzorgen van dieren en het schoonhouden van de kinderboerderij. Dit werk wordt in opdracht van de gemeente via Drechtwerk Groen uitgevoerd door mensen met afstand tot de arbeidsmarkt. Het overige onderhoud, zoals het onderhoud aan het vastgoed, de bomen en de bestrating vindt door de gemeente zelf plaats. Het onderhoudsbudget voor het vastgoed zit niet in het exploitatiebudget zoals genoemd in 7.6.3 maar maakt onderdeel uit van het beheerplan vastgoed.

Afbeelding 19. Kinderboerderij de Kiboe-hoeve.

7.6.2 Uitgangspunten voor beheer en onderhoud

Het beheer en onderhoud vindt plaats volgens de volgende uitgangspunten:

- Kinderboerderij de Kiboe-hoeve wordt onderhouden op kwaliteitsniveau B.
- Het dagelijks beheer en onderhoud wordt gedeeltelijk via Drechtwerk Groen uitgevoerd door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
- Kinderboerderij de Kiboe-hoeve is een ontmoetingsplek voor jong en oud en vervult een educatieve functie.

7.6.3 Beschikbaar exploitatiebudget

Voor het dagelijks beheer en onderhoud op de kinderboerderij is € 141.000,- beschikbaar. Dit is exclusief de werkzaamheden die worden uitgevoerd door de eigen dienst.

Tabel 29. Exploitatiebudget voor onderhoud aan kinderboerderij de Kiboe-hoeve in 2021

Onderhoudsgroep	Goederen en diensten derden	Materiaalkosten	Uitvoering eigen dienst	VAT	Totaal
Kinderboerderij	€ 141.000				€ 141.000

7.6.4 Ontwikkelingen en aandachtspunten

Op moment van schrijven wordt gewerkt aan plannen voor vervanging van kinderboerderij de Kiboe-hoeve, waarbij rekening gehouden wordt met 'het behouden van wat nog goed is'. Het is op moment van schrijven nog onduidelijk hoe de kinderboerderij er in de toekomst uit komt te zien. Op het moment dat daar meer duidelijkheid over is worden de eventuele extra onderhoudskosten integraal opgenomen in de besluitvorming.

Conclusies

- Kinderboerderij de Kiboe-hoeve is verouderd en wordt vernieuwd.
- Het is op moment van schrijven nog onduidelijk wat de beheerkosten van de kinderboerderij in de toekomst zullen zijn.

8. Financiën

8.1 Benodigd budget

In dit document is uitgegaan van de structurele exploitatiebudgetten zoals die in 2021 beschikbaar waren. Bij de behandeling van de kadernota 2022 en begroting 2022 is besloten dat een inflatiecorrectie wordt toegepast van 1,4%. Deze inflatiecorrectie is niet meegenomen in onderstaande tabel met het benodigd budget voor 2022 en verder. Wel is een overzicht gegeven van de onderdelen waarvoor extra budget benodigd is om de basis op orde te houden. Bij de onderdelen waar dit aan de orde is wordt dit kort toegelicht. Meer informatie is te vinden in de paragrafen over de desbetreffende onderwerpen.

Onderhoud openbare ruimte IP-locaties

Naast de reguliere onderhoudsgroepen wordt in onderstaande tabel € 80.000,- extra gevraagd voor het onderhoud van de openbare ruimte op locaties waar investeringsprojecten gepland staan maar door (externe) omstandigheden zijn uitgesteld. Zoals in paragraaf 4.4 is opgenomen is de ervaring dat de kwaliteit en daarmee de leefbaarheid van deze plekken snel achteruit gaat. De openbare ruimte heeft immers de technische levensduur reeds bereikt. Met een jaarlijks budget van € 80.000,- kunnen de benodigde ingrepen worden gedaan om de leefbaarheid in deze buurten te borgen.

Tabel 30. Benodigde budgetten voor 2022 e.v.

Onderhoudsgroep	Beschikbaar budget 2021	Extra benodigd budget	Nieuw budget*	Toelichting
Kapitaalgericht beheer				
Verharding	€ 2.724.801	€ 40.000	€ 2.764.801	Onderhoud wegmarteringen
Verkeersvoorzieningen	€ 220.961	€ 15.000	€ 235.961	Onderhoud verkeersborden
Civiele kunstwerken	€ 151.028		€ 151.028	N.v.t.
Openbare verlichting	€ 485.059	€ 20.000	€ 505.059	Veranderde wet- en regelgeving
Water en oevervoorzieningen	€ 391.766	€ 5.000	€ 396.766	Fontein en feestverlichting
Brandkranen en brandputten	€ 51.000		€ 51.000	N.v.t.
Havens	€ 176.300		€ 176.300	N.v.t.
Subtotaal 1	€ 4.200.915	€ 80.000	€ 4.280.915	
Maatschappelijk gericht beheer				
Groen	€ 2.968.475	€ 40.000	€ 3.008.475	Areaaluitbreiding en boomziekten
Spelen	€ 468.091		€ 468.091	N.v.t.
Straatmeubilair	€ 3.435	€ 15.000	€ 18.435	Regulier onderhoud straatmeubilair
(Straat)reiniging	€ 716.119	€ 15.000	€ 731.119	Verwijderen graffiti en kauwgom
Gedenktekens en kunst in de openbare ruimte	€ 20.430		€ 20.430	N.v.t.
Kinderboerderij de Kiboe-hoeve	€ 141.000		€ 141.000	N.v.t.
Integraal beheer	€ 60.000		€ 60.000	N.v.t.
Subtotaal 2	€ 4.377.550	€ 70.000	€ 4.447.550	
Onderhoud openbare ruimte IP-locaties	€ 0	€ 80.000	€ 80.000	T.b.v. onderhoud op locaties uitgestelde investeringsprojecten
Subtotaal 3	€ 0	€ 80.000	€ 80.000	
Eindtotaal	€ 8.578.465	€ 230.000	€ 8.808.465	

* Exclusief inflatiecorrectie van 1,4% die is toegepast voor 2022.